ANDREI CIURUNGA

Poemele cumplitului CANAL

EDITURA UNIVERSALIA
1992

ANDREI CIURUNGA

POEMELE

CUMPLITULUI CANAL

(1950 -1954)

Pentru Florica, Mitrel și
tregul clan al Ichimilo
dragostea pe care mereu
mitem în prag - și ce
telea că vă trimitem o
înjugată (asemenea unei co
cu 45 de... grade de

Ina și Andrei
Ciurunga

10 Mai
1993

UNIVERSALIA
Craiova, 1992

Autor copertă : LUCIAN IRIMESCU

ISBN : 973 - 95025 - 9 - 8

În loc de prefaţă

Celor ce-au dus şi-n vis, pe sub pleoape,/ vorba aspră ca un bici:/ Ia pe cinci şi ţine-aproape ", numele lui Andrei Ciurunga nu spune nimic, pentru că autorul versurilor amintite se chema pe atunci, în lagărele de muncă forţată ale Canalului Dunăre - Marea Neagră, Robert Cahuleanu. De ce-l cheamă acum Andrei Ciurunga ? Cînd a fost eliberat din închisoare a doua oară, în 1964, odată cu el au ieşit şi zeci de poezii ale sale, memorate de prieteni, şi asta nu era bine de vreme ce detenţia continua discret şi în aşa zisa libertate prin tot felul de persecuţii, intimidări şi alte metode "ştiinţifice" de urmărire a "duşmanilor poporului". Robert Cahuleanu era prea cunoscut ca să nu atragă în jurul său admiratori, dar şi "turnători", gata să-şi facă datoria de lichele. Ş-apoi, Robert Cahuleanu va crea şi în libertate poezii - să le spunem, cuminţi - ce vor fi publicate sub semnătura debutantului (cum l-a considerat o revistă ieşeană) Andrei Ciurunga. Şi dacă tot şi-a zis Andrei Ciurunga şi vrea să-şi păstreze acest nume, treaba lui !

Pentru noi însă, prietenii săi din colonii şi închisori, Andrei Ciurunga rămîne tot Robert Cahuleanu. Cînd se întîlneau cunoscători de poezii din închisoare, aminteau trei nume : Radu Gyr, Nichifor Crainic şi Robert Cahuleanu. Cei care au supravieţuit gulagului romanesc îşi amintesc, de pildă, de poemul <u>Daniil Sihastru</u>, creat în momente de dor de Basarabia şi Bucovina. În acea vreme, înainte de cea de-a doua perioadă de închisoare, şi apoi pînă în 1964, numele său era cunoscut doar în lumea deţinuţilor politici. Cei "de-afară" nu-l întîlniseră nici în presă, nici pe vreo carte. Era însă cunoscut de cei care au avut grijă să-l trimită după gratii pentru a doua oară pe cel mai cunoscut şi mai valoros poet al Canalului pentru că poeziile lui (crimă!) începuseră să circule şi în afara lagărelor morţii. Pericolul era atît de mare, încît "prea cinstiţii" noştri judecători au hotărît să-l ferească de o prea mare popularitate încă 18 ani, "temniţă grea", cu toate că poetul le-a spus : <u>Nu-s vinovat faţă de ţara mea</u>, fără să-i poată convinge. Unul dintre argumente era uşor de înţeles , dar nu pentru

aceşti indivizi penibili :

Nu-s vinovat c-am îndîrjit şacalii
şi c-am răcnit cu sufletul durut
că nu dau un Ceahlău pe toţi Uralii
şi că urăsc hotarul de la Prut.

Şi astfel, Robert Cahuleanu s-a reîntors în "mediul său firesc de existenţă ca poet" şi, înviorat sufleteşte de-o anchetă dură, ca la carte, a redevenit marele prezent în toate închisorile şi coloniile de muncă forţată, nu numai prin versurile create la Canal, ci şi prin cele făurite acum.

În acest volum sînt incluse numai poeziile create în perioada detenţiei în coloniile dobrogene ale Canalului şi, ca mai toate poeziile create în închisori, ele sînt documenete de viaţă şi de atitudine politică, sînt expresia directă, clară şi sigură a celor care, înfruntînd teroarea roşie, au continuat să creadă cu încăpăţînare în prăbuşirea regimului totalitar din ţara noastră, străin sufletului românesc, de unde şi caracterul lor mesianic. Într-un "14 iulie" la Canal, poetul constata şi se întreba cu subînţeles :

Toate pietrele zidite în Bastilii
crapă mai tîrziu, sau mai curînd,
ca să facă loc luminii zilei.
-Dar Bastilia - noastră oare cînd ?

Poezia lui Cahuleanu este o expresie a durerii, dar nu a disperării, poezia unor tragice realităţi, dar şi a speranţei, a încrederii că va veni şi "legea cumpenelor drepte". Ca toată poezia închisorilor, şi poezia sa este un strgăt din iad, auzit însă tot în iad între "reţele ghimpate", dar nu un strigăt al deznădejdii de vreme ce se ştie că "peste toate căte-au fost înfrîngeri / ne-am scuturat de moarte şi-am învins" (Noi am învins).

Zecile de mii de deţiunţi politici de la Canal erau şi ei un semn, o dovadă, alături de multe altele, că în stepele dobrogene "stă ţara noastră, veşnică şi toată,/

cu temniceri şi lanţuri împrejur" (Aici e toată ţara), nu numai prin doine şi hore", ci şi printr-o simbolică geografie:

Aici e toată harta ţării mele;
un Caraiman de doruri, nevăzut,
Un Nistru care spumegă vîndut
şi-o Dunăre de lacrimi şi de stele.
(Aici e toată ţara)

Dar tot aici se pregăteşte merea luptă a izbăvirii neamului, în care poetul crede de vreme ce "fierbe azi în taină mustul rob/să curgă slobod vinul ţării mîine". Şi toate acestea se petrec într-o ţară în care " a ajuns aici străinul / mai stăpîn decît stăpînul / mai român decît românul" (Ţară ţăruleană).

Ca poet basarabean, Robert Cahuleanu (Andrei Ciurunga) nu-şi uită Ţara lui "de dincolo de ţară" , al cărei destin tragic l-a împărtăşit. Dar, în închisoare, unde a ajuns pentru că "a strigat" că această ţară e " a noastră / tînără, întreagă şi pe veci ", poetul crede cu tărie într-o nouă Unire :

Dar pîndesc la drum o primăvară
să întindem iar din prag în prag
hora mare sub acelaşi steag -
Ţara mea de dincolo de Ţară.
(Ţara mea)

Învierea a fost întotdeauna pentru deţiunţii politici un moment cu multe semnficaţii. mergînd de la o anume linişte sufletească, e drept, o "linişte a mării", pînă la credinţa în "Învierea" Ţării prin eliminarea cătuşelor ideologice ale comunismului. Noaptea Învierii stă sub semnul lui "Hristos a înviat !" . Un Hristos răstignit pentru ca binele, adevărul, dreptatea să învingă. Aci, în închisoare "va creşte marea înviere / ce va cuprinde - mîine - toată ţara", sau "acest Hristos care-n atîtea ţări / a fost bătut pe cruce-a doua oară", "a înviat ca în atîtea dăţi / să ne sărute frunţile plecate " .(Hristos a înviat). Învierea este un

semn al biruinţii, "cum biruind vor învia martirii", dar şi vestitoarea "marii învieri" a neamului.

Prin regimul de detenţie şi muncă impus în coloniile de muncă forţată se urmărea, de fapt, ceea ce cu indiferenţă spuneau gardienii la moartea unui deţinut : "Un duşman al poporului mai puţin". Aspecte ale vieţii de zi cu zi, cu amănunte semnificative, apar în poezii - document, create acolo în zbucium şi durere fizică, la limita dintre viaţă şi moarte. Epuizaţi de muncă, "sub biciul vîntului fierbinte / bolnavi şi goi pe ger şi pe ninsoare ", victimele genocidului de la Canal "au presărat cu mii de oseminte / meleagul dintre Dunăre şi Mare" (Canalul). Aici "tot trupul e-o rană ", iar sufletul "arde " şi el "hărţuit de osîndă" (Noi nu ne putem odihni). "Degetele noduroase / au pietre scumpe de rubin pe ele / din rănile ce-ajung pînă la oase / şi bătături în jurul lor - inele" (Aceste mîini). Barăcile în care locuiesc deţinuţii amintesc de un alt infern, iar timpul curge încet pentru cei aflaţi în "robie" :

Aici e beznă putredă şi rece,
pe trupul gol musteşte mucegai
şi-atît de leneş carul vremii trece,
de parcă munţi îl trag în loc de cai
(Bunăvestire)

Munca "sub bici", frigul şi foamea sînt componenete ale unui regim de exterminare pentru aceşti "robi ai stepei dobrogene" (Liturghie). Drumul de la colonie la şantier este şi el un coşmar, o Golgotă zilinică, fără speranţă de salvare, "sub îndemnul scurt şi greu " al gardienilor :

Pe drumul iernii, desgheţat de paşi,
mă tîrîi trist şi obosit, în gloată,
şi-mi strîng la piept mantaua de ocnaş
să-mi apăr focul inimii de zloată.
(Hibernare)

Totul este dantesc. Un infern pămîntean, creat cu grijă în "spiritul umanismului socialist", una dintre cele mai grosolane minciuni comuniste, un infern conceput de minţi bolnave, criminale. Finalul poeziei este edificator :

Şi ninge sur ca peste-un cimitir
din care morţii au ieşit în gloate,
şi-acum se duc pe cîte cinci în şir,
cu crucile mormintelor în spate.

Dar speranţa nu-i părăseşte totuşi, indiferent de caznele la care sînt supuşi deţinuţii de bestiile cu "stele şi trese":

Noi tot aici cu rădăcini amare,
parcă născuţi din ghindă şi blesteme,
noi tot aici, noi tot în aşteptare
să prindă visul trup şi să ne cheme.
(Noi tot aici)

Mulţi s-au "dus prea devreme dintre noi". În Rugăciune pentru osîndiţii căzuţi întîlnim un iad comunist, organizat "ştiinţific", în aceste lagăre ale morţii. "Fumul rugăciunii", "tremurînd în grai", se înalţă pînă la scaunul divin pentru cei ce-"au plecat cu rănile deschise", pentru cei "prăbuşiţi sub cisme şi sub norme ", torturaţi şi înfometaţi. Morţilor la Canal, deveniţi martiri prin sacrificiul lor, le închidă poemul Liturghie. În cimitirul de osîndiţi / de la margine de ţară", cei căzuţi în lupta pentru libertate, "dorm pe cîte-un şir, / fără cruci, fără sicrie". Nimic nu mai arată că acolo ar fi un cimitir. Totul a intrat în uitare pentru călăi, în timp ce "iarba înveleşte iar, /trupul dezbrăcat de zeghe ". Dar, ca în întreaga sa creaţie pe această temă, Robert Cahuleanu nu renunţă la convingerea că va veni o zi a dreptăţii :

Mîine poate va veni
legea cumpenelor drepte.
Doamne, nu mai zăbovi,
morţii ştiu să se deştepte,

şi "ţara va ieşi pe lunci / să-şi adune morţii de sub glie" (Reîntîlnire).

Şi totuşi, pînă la urmă, spune poetul, Noi am învins, intuind acolo, în lagărele "cumplitului canal", vremurile de acum cînd ţara a pornit pe drumul izbăvirii de dictatură. Supravieţuitorii vor fi şi ei prezenţi la marele praznic :

Venim spre viaţă limpeziţi de plîngeri
şi tineri de sub iernile ce-au nins,
căci peste toate cîte - au fost înfrîngeri,
ne-am scuturat de moarte şi-am învins.

Cu acest volum şi cu cel ce va urma (perioada 1959 - 1964), Andrei Ciurunga (Robert Cahuleanu) se impune ca poet al rezistenţei, ca cel mai important poet al celui mai cumplit genocid din ţara noastră, petrecut la Canalul Dunăre-Marea Neagră, conceput de Gheorghiu-Dej şi clica sa cu scopuri evidente de exterminare a adversarilor regimului comunist din România de atunci.

Aurelian I. Popescu

Aşa le-am scris

Am scris aşa cum prea puţini avură
norocul meu de-a scrie şi de-a fi :
neputincios în scrîşnete şi ură
şi neînstare încă a iubi.

Am scris pe brînci, pe coate şi pe burtă,
tîrîndu-mă cu fiecare vers.
Lumina lunii, uneori prea scurtă,
nu prididea să mă urmeze-n mers.

Dobrogea mea cu spaţii imobile
mi-a dat iluzii de pustiu Parnas,
şi-un vagonet de tablă, pe rotile,
mi-a fost şi crud şi credincios Pegas.

În loc de muze albe, diafane,
venit-au iele, scorpii şi stihii
şi-au stat cu mine noaptea de plantoane,
otrăvuri noi să-mi toarne-n insomnii.

Pe file de pămînt cît o moşie
am pus lopata - uriaş condei,
avînd alături călimara vie
a sîngelui vărsat de fraţii mei.

Am scris pe lutul roşu la Mamaia,
pe piatra albă la Ovidiu - şi
pe lutul negru, înmuindu-l ploaia,
la Taşaul, în fiecare zi.

Cînd spulbera în stepa largă vîntul
cu mari primejdii pentru scrisul meu,
ca să nu-mi zboare de pe şes cuvîntul,
puneam tampon anrocamentul greu.

Aşa i-a fost sortitul să apară
cărţii de-acum, pe care-o sloveniţi,
şi cititor să-i fie prima oară
frăţescul meu popor de osîndiţi.

Necunoscuţi prieteni de departe,
curatei file daţi-i crezămînt
şi ţineţi minte că această carte
a fost odată sînge şi pămînt.

Canalul

Aici am ars şi-am sîngerat cu anii,
aici am rupt cu dinţii din ţărînă,
şi-aici ne-am cununat, cu bolovanii,
cîte-un picior uitat sau cîte-o mînă.

Pe aceste văi şi dealuri dobrogene
am dat cu veacuri înapoi lumina.
Amare bezne-am aşternut pe gene
şi le-am gustat în inimi rădăcina.

Aprinşi sub biciul vîntului fierbinte,
bolnavi şi goi pe ger şi pe ninsoare,
am presărat cu mii de oseminte
meleagul dintre Dunăre şi Mare.

Trudind, flămînzi de viaţă şi de pîine,
înjurături şi pumni ne-au fost răsplata.
Să facem drum vapoarelor de mîine,
am spintecat Dobrogea cu lopata.

Istoria, ce curge - acum întoarsă,
va ţine minte şi-ntre foi va strînge
acest cumplit Danubiu care varsă
pe trei guri apă şi pe-a patra sînge.

Iar cîntecele smulse din robie
vor ctitori, cu anii care vin,
în cărţile pe care le vom scrie,
o nouă Tristie la Pontul Euxin.

Omul cu lădiţa

În memoria aromânului Costea

Omul cu lădiţa scormonea
printre şine, jos, printre vagoane,
şi tîrîş, pe brînci, pe sub tampoane,
piatră lîngă piatră aduna

Slab era şi gîrbov şi bătrîn,
temniţile l-au adus de spate.
N-a făcut în viaţa lui păcate ,
dar au prins de veste că-i român.

Şi i-au luat atîţia ani din viaţă
cîte degete la cele două mîini.
Pietre i-au zvîrlit în loc de pîini,
l-au bătut şi l-au scuipat în faţă.

Mai apoi l-au dus cu sentinele
pe-un pămînt ca iasca de uscat
şi la muncă aspră l-au mînat
şi pe soare, şi pe lună şi pe stele.

Toţi stăpînii mînuiesc cuvîntul
tare cum e cremenea de jos,
ca şi ea de greu şi de tăios
şi necruţător ca iarna vîntul.

Niciodată, nici o clipă să nu stai,
şfichiul biciului te mînă de la spate,
din săraca şi puţina sănătate
să le dai, mereu să le tot dai.

Omul gîrbov se tîra-n genunchi
să culeagă piatra uniformă.
Fiecare ciorbă costă cîte-o normă
scoasă din plămîni şi din rărunchi.

Dar purtînd mereu pe sub vagoane
gînd acasă şi la piatră gînd,
n-a simţit nici trenul fluierînd,
nici cumplitul scrîşnet de tampoane.

Şi l-a prins acolo fierul greu . . .
Parcă n-a curs sînge, ci rugină,
dar lădiţa i-a rămas în braţe, plină,
şi s-a dus cu ea la Dumnezeu.

- Iată, Doamne, ce-am adus cu mine :
judecă-mă Tu, cel preacurat,
căci acolo jos m-au judecat
strîmbii care-au dat cu barda-n Tine.

Azi, la socoteala pietrei sparte,
vor lipsi acestea cîteva.
Le-am furat şi le-am adus în faţa Ta,
căci pe toate le-am sfiinţit cu moarte.

Şi-am să fac lădiţa pe din două,
şi-am să pun grămezile perechi,
una pe mormîntul ţării vechi,
alta la hotar de ţară nouă.

Ţară, ţăruleană

Ţară, ţăruleana mea,
mult mi-i drag a te cînta.
Zilele cum trec de-a rîndul
mi-aş trimite-n lume gîndul
şi pe vînt, şi pe furtună,
pentru zori de vreme bună,
şi pe frunză şi pe nai,
şi pe dulcele tău grai.

Cît privesc în jurul meu,
ies ca din pămînt mereu
fabrici aprige de fier
care fumegă spre cer.
Fumul dacă lunecă
luna mi-o întunecă.
Stelele, suratele,
s-au smolit cu toatele.
Soarele - pecingine,
negru-i de funingine.

Şi din fabricile grele
ies mormane de oţele
gureşe şi jucăuşe,

numai lanţuri şi cătuşe,
pentru braţele voinice
vinete de răngi şi bice,
pentru gleznele purtate
prin noroaie desfundate
şi pe drumuri neumblate.

Din fruntarii în fruntarii,
zi de zi zidesc zidarii.
Nu zidesc în voia lor
case mîndre cu pridvor,
nici palate strălucite,
ci celule zăbrelite.
Închisori de cărămidă,
pe bădiţa să-l închidă.
Temniţe de piatră udă,
dacă strigi să nu te-audă,
dacă plîngi să nu te vadă
paşii care trec pe stradă.

Codrii, smulşi din temelie,
iată-i suluri de hîrtie
înegrită fără vrere
de-a tiparului putere.
Peste tot gazetele
îşi trimit ştafetele
şi din toate părţile
dau năvală cărţile
şi cu scrîşnet şi suspin
umplu ţara de venin.

De-ar fi fost hîrtia asta,
bat-o focul şi năpasta,
pentru-atîtea lăcrămaţii
cîte-ar vrea să facă fraţii,
codrii nu ne-ar fi destui,
cu tot naltul bradului
şi desimea fagului.

Frunza nucului amară,
plugurile nu mai ară.
Pe cîmpii nemărginite
ies huidume lustruite,
fără cai şi fără boi,
fără inima din noi.

Şi cum ies, în urma lor
creşte grîul gălbior,
grîu înalt, cu spice pline,
pentru gurile străine,
pentru ţările străine.
C-a ajuns aici străinul
mai stăpîn decît stăpînul,
mai român decît românul.

Pleacă grîul şi secara,
stafiile umblă ţara.
Pleacă verile bogate
în camioane încărcate,
pleacă toamne nesfîrşite
în vagoane plumbuite.

Şi rămîn doar iernile
să ne-ngheţe pernile,
şi rămîn cătuşele
să pîndească uşile.

Şi rămîne temniţa
să ne frigă inima.

Bastilia

Mîna care-a strîns de gît se strînge
vînătă, în cîntec de prohod.
A căzut Bastilia de sînge
şi-a murit un veac pe eşafod.

Toate pietrele zidite în Bastilii
crapă, mai tîrziu sau mai curînd,
ca să facă loc luminii zilei.
- Dar Bastilia noastră, oare cînd ?

14 Iulie, între sîrme

Inel de logodnă

Inel de logodnă, curat
ca primul luceafăr al zării,
din cel dintîi ceas te-am păstrat
prin toate jilavele ţării.

Nu ştiu din ce bulgăre greu
de aur, te-a smuls făurarul,
că stai mărturie mereu
cînd sîngeră viu inelarul.

Şi nu ştiu ce foc te-a călit,
ce apă n-a vrut să te stîngă,
de-mi arzi şi acuma cumplit
cînd pumniii încep să se strîngă.

Inel de logodnă tăcut,
zvîrlit într-o temniţă veche,
de mult, de la primul sărut
ne ştim amîndoi nepereche.

Pe unde-i domniţa de nea
ce-ţi poartă în deget ortacul,
ce drum ne desparte de ea,
ce timpuri mai lungi decît veacul ?

Dar anii cei reci care cresc
nicicum n-o vor rupe din mine,
căci trei despre ea îmi vorbesc :
ta cîntecul meu şi cu mine.

De-o fi să ne pierdem tustrei,
inel de logodnă, nu plînge :
pe luciul inelului ei
vor arde trei lacrimi de sînge.

Aşteptare

Iubito, astă seară te aştept
cu stelele pe cer îmbobocite
şi ca să poţi intra pe nesimţite,
deschid fereastra care dă în piept.

Să nu te temi că sîrma dimprejur
va sfîşia în ghimpi mătasea rochii.
Tu treci hotarul dincolo de ochii
înveninaţi ai paznicului sur.

Aşa cum ştiu că poţi veni acum
eşti o lumină numai, o părere,
întruchipată toată din tăcere
cînd pleacă magii somnului la drum.

Am văruit pereţii cu argint,
în aer simt aripi de libelulă
şi-acum presar garoafe prin celulă
cu bucuria crudă că te mint.

Aşează-te uşor şi nu-ncerca
să rupi cu şoapta armonia sfîntă.
Claviatura sufletului cîntă
cînd o atingi cu-apropierea ta.

Dar zorii bat în gene. Mă deştept,
acelaşi gol din adîncime suie
şi ca să pot ascunde tot ce nu e,
închid fereastra care dă în piept.

Cea dintîi

Încotro pe noapte şi pe ger
şi desculţ pe cîmpuri de zăpadă,
cînd tîrîş, cînd prăvălit grămadă,
dus de baionetele de fier ?

mîna rece înlemnind pe lemn
trage tîrnăcopul greu spre glie.
Vîntul care arde pe cîmpie
ne-a cuprins pe toţi ca la un semn.

Dar aşa-i - sau poate nu-mi dau seama ?
Azi îmi pare frigul mai domol.
Sub cămaşă duc, pe sînul gol,
cea dintîi scrisoare de la mama.

Reminiscenţe

Oare ţi-o mai fi de mine dor,
cum ţi-a fost pe vremuri totdeauna,
cînd şedeaţi voi singure-n pridvor,
două fete blonde - tu şi luna ?

Am plecat de mult şi nu mai ştiu
ce zefiri îţi mai adie clinul rochii
sau îţi tremură prin părul auriu -
dar închid pentru o clipă ochii

şi mă văd copilul altor ani,
şi te văd eleva silitoare,
cu întîiul "Te iubesc" pe sub castani
şi cu nota 10 la purtare.

Amîndoi în iernile tîrzii,
aplecaţi sub lampa fumurie
- două haimanale de copii -
hoinăream cuminţi prin geografie.

Iar în toamnele cu scuturări de nuc
peste paginile geometriei clare,
noi ghiceam cam încotro se duc
unghiurile - drumuri de cocoare.

Oare ţi-o mai fi de mine dor
cum ţi-a fost pe vremuri totdeauna,
cînd şedeaţi voi singure-n pridvor,
două şcolăriţe - tu şi luna ?

În zadar am rătăcit în ceaţă
ani întregi, între oral şi teme.
Altceva ne-a trebuit în viaţă
decît declinări şi teoreme.

Din atîţia profesori şi profesoare
nimeni, niciodată, nu ne-a spus
cum să strîngi din pumni dacă te doare
inima - şi cum s-o ţii în sus.

În manualele solemn alcătuite
de savanţi cu bărbi şi dioptrii,
n-am găsit îndemnuri potrivite
pentru anii goi din puşcării.

Şi-am căzut pe drumurile vieţii
apărînd în braţe cîte-un steag.
- Tu şi tot azurul dimineţii
aţi rămas departe peste prag

şi din cînd în cînd primiţi scrisori
ca venite de pe altă lume.
Ieri ştiam să vă trimitem flori,
azi, doar floarea sîngelui pe-un nume.

Oare ţi-o mai fi de mine dor
cum ţi-a fost pe vremuri totdeauna,
cînd şedeaţi voi singure-n pridvor,
două ştrengăriţe - tu şi luna ?

Într-o zi, tîrziu, ne-om întîlni,
gîrbovi şi bătrîni ca nişte moaşte.
Amîndoi, cuminţi, ne vom privi
şi de-abia, de-abia ne vom cunoaşte.

Mîna ta, odată albă, va purta
aurul brăţării jucăuşe
şi zvîcnind se va ascunde-n mîna mea
cu neşterse urme de cătuşe.

Ochii tăi cei tineri vor fi stinşi,
dar îşi vor topi albastrul gheţii
poposind în ochii mei - cărbuni aprinşi,
răscoliţi de toate vînturile vieţii.

Şi obrajii tăi, obrajii tăi
sărutaţi în ceasurile serii
n-or mai şti să scapere văpăi,
ca în anii calzi ai primăverii.

Ci sfioşi şi trişti se vor lipi
de obrajii mei scuipaţi de ploaie
şi încet şi greu şi-or încălzi
catifeaua care-a fost văpaie.

Vom porni spre alte zări apoi . . .
- Tu te vei opri în drum cuminte,
urmărind, cu ochii mari şi goi,
mersul meu spre-acelaşi înainte -

Şi-ţi va fi cumplit de mine dor,
cum ţi-a fost pe vremuri totdeauna,
cînd şedeaţi voi singure-n pridvor,
două fete blonde - tu şi luna.

Marş forţat

Cei care-am trecut pe-aici
duc şi-n vis, pe sub pleoape,
vorba aspră ca un bici :
- Ia pe cinci şi ţine aproape !

Ia pe cinci ! Să nu fim trei
în acelaşi rînd, nici şase.
Paşii, ca de piatră grei,
ard şi caută mătase.

Ţine-aproape ! Şirul lung
se deşiră fără vrere,
muşchii nu ne mai ajung,
n-are sufletul putere.

Somnul nostru, izgonit
de pe paturi tari de scînduri,
de pistoale străjuit,
trece ritmic, rînduri-rînduri.

Boli cu rădăcini adînci
se proptesc în baionete.
Unii ne tîrîm pe brînci,
alţii ardem ca de sete.

Numai foamea ce-o simţim
calcă-n pas cu noi alături,
din clipita cînd ieşim
pînă iar intrăm sub pături.

Şi mărşăluim mereu
peste dealuri şi hîrtoape,
sub îndemnul scurt şi greu :
- Ia pe cinci şi ţine-aproape !

Morții în mormînt

Nu ne putem odihni

Noi nu ne putem odihni,
pe răni ne culcăm şi pe oase.
Zadarnic cercăm a dormi
pe coastele rupte sau scoase.

Şi nu ne mai ştim aşeza
nicicum pe salteaua de paie,
de parcă urzici ar avea
şi pernele parcă văpaie.

În spate ne taie un junghi,
nici dracul nu poate să-l scoată,
cuprinşi în acelaşi triunghi :
cazma, tîrnăcop şi lopată.

Noi nu ne putem odihni,
prin somn mai deschidem o uşă
şi intră sfioase pe-aci
neveste cu păr de cenuşă.

Copiii, în scutec lăsaţi,
răsar cu ghiozdane-otrăvite.
Călări pe mîrţoage vin fraţi
vorbind de hambare golite.

Şi nu mai putem aţipi,
tot trupul e rană flămîndă,
tot sufletul arde aci,
mereu hărţuit de osîndă -

şi nu ne putem odihni . . .

Pe un mandat poştal

Măicuţa mea, primeşte ca pe-un dar
aceşti arginţi cu sunet de osîndă.
Puţini or fi, dar i-am plătit amar,
cu toată tinereţea mea flămîndă.

Sîngele cald pe care mi l-ai dat
l-am cheltuit ca pe-o nimica toată.
O bună parte, darnic, s-a vărsat
sub tîrnăcop, sub rangă, sub lopată.

Iar restul ţi-l trimit acum senin,
să-l dai pe pîine şi să-l plîngi la masă,
căci pentru mine mi-am oprit puţin :
atîta cît să pot ajunge-acasă . . .

Aceste mîini

Prietene ce sîngeri lîngă mine,
ia adă mîna dreapta să ţi-o strîng.
Dar numai dreapta să mi-o dai, vecine,
că tare m-am scîrbit de tot ce-i stîng.

În stînga e şi inima, dar vezi,
acolo încă n-a ajuns veninul.
Cînd norii suri se cern peste livezi,
noi mai păstrăm în inimă seninul.

Hei, degetele noastre noduroase
au pietre scumpe de rubin pe ele
din rănile ce-ajung pînă la oase -
şi bătături în jurul lor - inele.

Iar palmele ni-s aspre şi amare
ca un ogor înţelenit de-un veac
în care plugul s-a oprit sărac,
putred în coarne, ruginit în fiare.

Aceste mîini, îngemănate foarte,
aşa cum trag acum acelaşi jug,
nu ştii care coboară de la carte
şi care-anume urcă de la plug.

Hristos a înviat !

Hristos a înviat peste şantiere
precum peste cărbuni învie para.
De-aici va creşte marea înviere
ce va cuprinde - mîine - toată ţara.

Hristos a înviat peste lopeţi
abia mişcînd în mîini însîngerate,
a înviat ca în atîtea dăţi
să ne sărute frunţile plecate.

Hristos a înviat peste spinări
încovoiate aprig sub povară -
acest Hristos care-n atîtea ţări
a fost bătut pe cruce-a doua oară.

Hristos a înviat şi pentru noi,
sau poate numai pentru noi anume,
să ne deschidă drumul înapoi
spre cîte-au fost - şi vor mai fi în lume.

Hristos a înviat biruitor,
cum biruind vor învia martirii,
cînd peste zidul închisorii lor
va creşte mîine muşchiul amintirii.

Hristos a înviat peste şantiere
să-şi dăruie trupul - pîine,
şi să vestească marea înviere
ce va cuprinde toată ţara, mîine.

Ne-a mai rămas ceva

Nu ne-a [redacted] rămas pe rană nici un leac,
sîntem săraci ca legendarul Iov.
Istoria ne-au luat-o veac cu veac
şi ne-au scuipat hrisov după hrisov.

Prin geografie au trecut călări
Şi de pe hartă ne-au furat, păgîni,
Carpaţi înalţi cu aur în spinări
şi Bărăgane rumene de pîini.

Flămînzi au fost ca haitele de lupi,
din trupul nostru de-au rîvnit, au supt.
Ne-au stors lumina din livezi şi stupi
şi laptele din mame ni l-au supt.

Am sfîşiat cămăşile de in
să ne legăm pe unde-am sîngerat,
dar şi de-acolo ni le-au smuls, haini,
şi-am stat sub răni şi-am ars şi-am cangrenat.

Din raiul nostru cald ne-au izgonit -
Adami şi Eve pe-un pămînt bătrîn.
Noi n-am gustat din mărul pîrguit,
dar şerpii ţării i-am crescut la sîn.

Sîntem săraci şi goi - şi nu cerşim,
cu mîna-ntinsă n-am ieşit la drum.
De veacuri învăţăm să suferim
în aşteptarea veacului de-acum.

Sîntem săraci - dar tot ne-a mai rămas
din vechiul cer, un heruvim de vis :
în cartea vremii a făcut popas
o filă care încă nu s-a scris.

Pe albul ei vom pune slove deci,
dînd noi abecedare vechii ţări.
- Şi-aşteaptă dîrz condeiele în teci
şi sîngele aşteaptă-n călimări.

Am 33 de ani

Sîngerînd pe colţuroase căi,
am urcat prin primăveri şi toamne
şi-am ajuns din urmă anii Tăi,
anii mari ai răstignirii, Doamne.

Leat mă ştiu cu toată firea Ta,
leat cu fruntea ce-au pătruns-o spinii,
leat cu mîna care se-nchina
de plîngeau pe munte şi măslinii.

Am şi eu 33 de ani,
duc şi eu sub spini aceeaşi frunte
şi aceleaşi tălpi prin bolovani,
crucea vieţii cînd o sui pe munte.

Palmele la fel mi s-au crispat
cînd pe lemn m-au sfredelit piroane
şi la fel spre ceruri am strigat :
- Elli, Elli, lama sabahtani !

Ţara mea, din piscuri de-o privesc,
iarăşi mă cufund în vremea ceea,
parcă pe meleagul românesc
s-a întors prin veacuri Galileea.

Vameşii ne vînd cu gînd hain
şi ne mint în faţă fariseii,
jertfa unui Dumnezeu străin,
pe altare-njunghiaţi stau mieii.

Am şi eu 33 de ani
şi-am murit pe cruce ca şi Tine.
Neamul meu de domni şi de ţărani
m-a jelit şi m-a cuprins în sine.

Dar cînd lutul nostru, fremătînd,
îşi deşteaptă din adîncuri paşii,
simt deasupra-mi lespedea crăpînd
şi aud, prin somn, cum fug sutaşii.

Cartea lui

Cineva mi-a adus-o pe-ascuns, pe sub haină,
ca pe-un steag tricolor, ca pe-o taină.
La-nceput n-am ştiut ce era :
aripă de înger sau stea ?
Dar simţeam, arzînd, lumina.

Am luat-o cu grabă ciudată,
cu mîinile încă fierbinţi de lopată,
aşa cum luăm pîinea cleioasă
ori castronul cu ciorbă la masă.

O carte aici, printre beznele-adînci,
căzută şi ea, ca şi mine, pe brînci.
Cine i-a fost călăuză şi cîrmă
de-a trecut-o cu grijă prin sîrmă
să nu-i sîngere mîinile, faţa,
ori inima caldă ca viaţa ?

Dormea sentinela cu ochi de oţel,
sau poate-a crezut-o cumva porumbel ?

Stîngaci, am ascuns-o sub pat
ca pe-un lucru străin, de furat,
apoi, mai tîrziu, am purces după ea
şi-am adus-o sub pătura mea.

Trudiţi, osîndiţii dormeau în baracă,
săraci pe salteaua de paie săracă,
numai eu mă ştiam mai bogat decît ei,
decît toamna din satul părinţilor mei.

Sub al păturii văl pătrundeau împreună
o rază din suflet şi-o rază de lună.
La licărul lor am privit-o tăcut,
ca pe-un vechi cunoscut.

Avea foile rupte, zdrelite, murdare,
de-atît colind din închisoare-n închisoare,
prin umede ziduri, prin guri de zăbrele,
s-o soarbă priviri ca privirile mele
şi frunţi ca a mea să se plece
pe jăratecul ei, în celula cea rece.

Slovele sale de mult le ştiam,
iar cu cel ce le-a scris parcă frate eram
şi atît de al nostru-l simţeam,
încît, de-ar fi fost să-mi apară în uşă,
l-aş fi prins binişor de cătuşă
şi numai din ochi, fără grai,
i-aş fi spus : - Bună seara, Mihai !
Culcă-te-aici, lîngă mine,
căci locul acesta-i menit pentru tine
de mult, de mai bine de-un veac,
fiindcă domnului, ieri, i-ai fost frate sărac,
iar sluga de azi o-nspăimînţi şi prin somn,
ştiindu-te Domn.

Dar iată : la pagina şaizeci şi şapte
şoaptele cărţii n-au mai fost şoapte

ci scrîşnet şi urlet şi tunet,
în tîmple ciocan cu răsunet,
în inimă plesnet de bici,
în palme şi-n talpă furnici.
Cuvintele tari au dat buzna din carte
înjunghiate de moarte,
au scăpat din căpestre,
s-au izbit de pereţi, de ferestre
şi-au ieşit în ogradă deodată,
către gardul de sîrmă ghimpată,
către porţile prinse-n zăvoare,
către blidele fără mîncare,
către sunetul aspru de goarnă
către carcera-n care-au murit astă iarnă
ai noştri, cei mulţi, ferecaţi,
cu lanţul cît mîna de braţ,
către uneltele de pe şantiere,
către pămîntul cu fiere : în doua

Cine-a îndrăgit străinii
Mînca-i-ar inima cîinii,
Mînca-i-ar casa pustia
Şi neamul nemernicia.

Se făcu multă linişte-apoi,
cuvintele s-au tras înapoi,
cuminţi în sicriul din carte,
aşteptînd mai departe
pe altcareva dintre noi

ca iar să le smulgă din moarte

Nici lună de-acum nu era,
nici inimă bună de stea,
căci norii cerniseră zarea
şi rece şi putred afară ploua.

- Gornistul suna deşteptarea . . .

Rugăciune pentru osîndiţii căzuţi

Primeşte, Doamne, fumul rugăciunii
ce se înalţă, tremurînd în grai,
şi urcă pînă sus, pe scara lunii,
spre scaunul pe care ştim că stai.

Îngenunchiaţi pe lanuri secerate,
rugămu-ne, stăpîne de apoi,
să-i vindeci cu azur şi bunătate
pe duşii prea devreme dintre noi.

[redacted] au plecat cu rănile deschise
de sub înalte maluri ce se rup,
cu visele din gînd făcute trup,
cu rănile din trup făcute vise.

[redacted] pînă ieri i-am tot avut alături,
au fost aici cu noi pe vagoneţi,
au dat tribut aceloraşi lopeţi
şi-au ars de friguri sub aceleaşi pături.

La masa cu castroane uniforme
au luat şi dînşii ciorbele la rînd,
dar prăbuşiţi sub cizme şi sub norme,
s-au desfăcut de lanţuri mai curînd.

Primeşte-i, Doamne, cum primeşti tămîia,
şi dacă-i culci în raiul Tău cu flori,
să pui, ca pe morminte, doi bujori
pe-obrajii storşi şi galbeni ca lămîia.

În ochii goi, plecaţi fără lumină,
sădeşte cîte-un pui de viorea.
Ei pot stropi toată grădina Ta
cu cît au plîns aici, pe rogojină.

Şi gurilor care-au strigat în stradă
că vin blesteme mari peste norod,
mai caută-le, Doamne, prin livadă
cîte-un cireş întîrziat sub rod.

Flămînzi au lunecat spre cele sfinte
şi de ruşine poate nu ţi-au spus,
de-aceea Te rugăm să-i laşi, Părinte,
să bea din Calea Laptelui de sus.

Iar dacă n-ai cumva destulă pîine,
în loc de mămăligă ai putea
să le împarţi la masă luna Ta -
şi să zideşti o altă lună, mîine.

Iar sfintelor căzute-n rugăciune,
mame, surori, logodnice, soţii,
poartă-le paşii către morţii vii
să le găsească gropile comune.

Şi dă-le tot alintul, toată mierea
din fagurii nescriselor scripturi,
izvoarele, pe frunte, din păduri,
şi din adînc, în suflete, puterea.

Îngenunchind în lanuri secerate
sau la troiţe scunde de trifoi,
se roagă, Doamne, într-un glas cu noi,
un neam întreg de frunţi însîngerate.

Sărută rana ţării cu senin
şi miluieşte-i cu odihnă blîndă
pe cei ce-au dus a crucilor osîndă
şi dorm sub dîmburi fără cruci. Amin.

Bunăvestire

Prietene, vorbeşte-mi despre viaţă
cum despre pîrgă mugurii vorbesc,
atunci cînd încă zăbovind în ceaţă
simt roadele prin sevă cum vuiesc.

Cu cît se lasă noaptea mai adîncă
tu caută, cu ochi cercetători,
cuvinte noi, necercetate încă,
să-mi tălmăcească netrăiţii zori.

Aici e beznă putredă şi rece,
pe trupul gol musteşte mucegai
şi-atît de leneş carul vremii trece
de parcă munţi îl trag în loc de cai.

Presimt că arde undeva, departe,
un foc la care nu m-am încălzit
şi nu l-am descifrat în nici o carte,
ci căutînd în palmă l-am citit.

Prietene, dă-mi marea bucurie
de-a şti placenta nopţii s-o arunc,
cuvîntul tău necunoscut să-mi fie
Bunăvestirea sufletului-prunc.

Gligore Fărăţară

De-un car de ani mă tot numesc aşa
bătrînii brazi pe care-i ţin de neamuri,
aghezmuind pe jos, în calea mea,
cu lacrimi de răşină de pe ramuri.

Cînd urc pe munte, sus, printre păduri,
aud, de sub a crengilor povară,
cum mă îndeamnă nevăzute guri :
- Rămîi la noi, Gligore Fărăţară.

Dacă mă prinde-al Dunării şuvoi
cu spume albe ce se sparg în valuri :
- Gligore Fărăţară, hai cu noi !
mă cheamă glasul apei dintre maluri.

Iar cînd pornesc smerit spre cimitir
să mai îngrop cîte-un copil de ceară :
mă trag de mînă morţii mei în şir :
- Mai stai cu noi, Gligore Fărăţară.

Privesc în brazdă : plugul nu-i al meu.
Fac ochii roată : nu-i a mea moşia,
şi parcă, Doamne, nu mai sînt nici eu,
nici Gheorghe, nici Ileana, nici Măria.

Vara cosesc - n-am pîine la iernat,
cresc iarna boii ca să-i pierd în vară
şi-mi cară hoţii ţara hat cu hat,
eu rămîn tot Gligore Fărăţară.

Mă uit spre cer, dar nu-l mai văd senin,
aş întreba - şi nu cutez a spune :
- Oare şi cerul s-a întors străin
sau mi-e surată zarea de cărbune ?

Şi tot aştept cu fiecare nor
să se descarce-a ploilor pornire
şi de pe faţa dreptului ogor
să spele apa strîmba rînduire.

Apoi va scoate Dumnezeu din sîn
hrisovul vechi, pecetluit cu ceară,
să-l întărească iarăşi de stăpîn
pe robul său Gligore Fărăţară.

Voi şti atunci că plugul e al meu,
a mea cu toate brazdele moşia
şi voievod pe toată holda eu
şi Gheorghe şi Ileana şi Măria . . .

Reîntîlnire

S-ar putea să cad pe-aici şi eu,
ca şi alţii, ca atîta lume.
Semnul crucii undeva, un nume,
şi pămîntul - negru şi mereu.

Va începe somnul lung apoi,
somnul fără loc şi fără vreme.
Nici un pas pe-aproape să mă cheme,
nimeni decît viscole şi ploi.

dar cînd ţara va ieşi pe lunci
să-şi adune morţii de sub glie,
voi primi tot neamul în solie.
- Poate vei veni şi tu atunci.

Albă ca o facere de bine,
printre mii de cruci vei rătăci,
cu neliniştea că nu mă vei găsi
şi cu spaima că vei da de mine.

Dar cum ochii mei nu vor putea
să-ţi mai iasă în întîmpinare,
voi trimite din mormînt o floare
să te cheme spre odihna mea.

Nu vom şti să facem nici un semn
ci vom sta cuminte faţă-n faţă,
tu, un joc de soare şi de viaţă,
eu, un nume scrijelit pe lemn.

Şi vei fi aceeaşi din trecut,
mai înaltă parcă, mai subţire,
adiind în păr o amintire
ştearsă ca întîiul meu sărut.

Vei striga şi n-am să mă deştept,
vei strivi cu tocul mic ţărîna,
şi - nemaiştiind ce faci cu mîna -
îmi vei rupe floarea de pe piept.

Te [redacted] vei pierde-apoi în lume iar,
pe cînd eu, cel nesfîrşit sub glie,
voi simţi pe buze cum mă-mbie
vinul veşniciei, dulce-amar . . .

Hibernare

Pe drumul iernii, dezgheţat de paşi,
mă tîrîi, trist şi obosit, în gloată
şi-mi strîng la piept mantaua de ocnaş
să-mi apăr focul inimii de zloată.

Sub zare trupul s-a făcut covrig
căci în adîncul cărnii vlăguite,
în loc de nervi coboară şerpi de frig,
în loc de oase urcă stalagmite.

Pe cuşmă ninge vînăt şi tăcut,
zăpezi topite mi se scurg pe piele,
bocancii, rupţi în părţi, s-au desfăcut
şi colcăie mocirla prin obiele.

Sudorile pe trup mi s-au lipit,
cămaşa - scoarţă - s-a muiat în spate.
În fiecare muşchi cîte-un cuţit
aduce-o veste vieţii-njunghiate.

Trec singur şi trudit şi duc în sîn
amarul plîns al unei nopţi polare
pe care zeii lutului păgîn
de-un car de ani o tîlhăresc de soare.

Şi ninge sur ca peste-un cimitir
din care morţii au ieşit în gloate
şi-acum se duc pe cîte cinci în sir,
cu crucile mormintelor în spate . . .

Chiromanţie

Aceste mîini au fost odată moi
cînd le pierdeam prin părul tău de fată.
Pe-atunci erau mai albe şi mai moi
şi nu ştiau să ardă pe lopată.

În palma stîngă te lăsai să-mi cazi
adeseori, cu-a frunţii vîlvătaie.
Oare mă frige urma ei şi azi,
sau numai focul rănilor mă taie ?

Cu mîna asta dreaptă care-a vrut
să scrie basmul nostru de mai bine,
acum, pe file putrede de lut,
scriu cea dintîi poveste fără tine.

Privesc în palme şi mă-ntorc scîrbit
de strîmbătatea ce-o citesc în ele,
căci linia vieţii curge liniştit
cum nu-i fu dat să curgă vieţii mele.

Dar poate sus, în slavă, Dumnezeu,
cîndva, la ora de caligrafie,
a pus să mâzgălească lutul meu
vreun înger mic, ce nu ştia să scrie . . .

Desprimăvărare

Cînd vom ieşi din beznă şi ruină
şi raze tari în ochi ne vor izbi,
îi vom închide poate - şi vom fi
desfiguraţi de prea multă lumină.

Vom trece pragul spre surata viaţă
împovăraţi, necunoscuţi, livizi,
cu amintirea roasă de omizi,
cu bucuria vînătă de ceaţă.

Dar cum a lumii dreaptă socoteală
ne vor fi şters-o anii cei păgîni,
ca s-o cunoaştem iar, deşi bătrîni,
vom merge cu plăcuţele la şcoală.

Pe drumul fără mame călăuze
ne vom ruga de-un ghiocel curat
să ne înveţe zîmbetul uitat
şi să ni-l scrie fără greş pe buze.

În inimi cînd s-or sparge trandafirii
vom zăbovi privind la porumbei
şi vom citi acolo, printre ei,
abecedarul proaspăt al iubirii.

Din înfrăţirea şoimului cu zarea
vom şti să bem paharul cu azur,
iar limpezimea cîntecului pur
ne-o va sădi în glas privighetoarea.

Şi astfel, albi ca revărsarea spumii,
cu zgura vremii smulsă din rărunchi,
vom spune crezul Ţării în genunchi
şi vom intra în primăvara lumii.

Daniil Sihastrul

Ajuns în vale, pe un rîu în spume,
aşa cum scris-a pana de poet,
bătrînul Ştefan glăsui încet
către sihastrul ce-a fugit de lume :

- Cînd am simţit pe-al ţării trup nepace
M-am răsucit la Putna în mormînt
şi-am răsturnat cinci veacuri de pămînt
de pe pieptarul meu, să vin încoace.

Au mă sminteşte ochiul ce se bate
sau nu-mi ajută mintea să dezleg ?
Hotarul drept vi l-am lăsat întreg
şi aflu-acum Moldova jumătate.

Vîndut-aţi oare hoardelor de-afară,
în tîrgul vremii, una din moşii ?
Eu nu cunosc pe lume avuţii
să-mi poată preţui un colţ de ţară.

Sau nu cumva pe platoşe oţelul
a ruginit prin sutele de ani,
de-au spart zăgazul vechii mei duşmani
şi-au slobozit din suliţe măcelul ?

De ce nu bate ceasul de vecernii
în pieptul Putnei - clopot necuprins ?
Au taci şi tu, bătrîne ? Sau ţi-au stins
făclia vieţii, viscolele iernii ?

Tîrziu abia, în noaptea de cărbune,
cu ochii grei de-atîta nepătruns,
s-a îndurat sihastrul cu răspuns :
- Măria Ta, eram în rugăciune.

Ci nu păstra în inimă sminteală,
că nu plăieşii şi-au ieşit din minţi
precupeţind Moldova pe arginţi,
cum le-ai adus la cuget bănuială.

Ei zac în lanţuri, lîngă hăul mării,
şi trag în juguri puse de călăi.
Bicele însă nu le ţin ai tăi
şi mîna ce izbeşte nu-i a ţării.

Potop cumplit de neamuri fără cruce
se năpustesc acum spre crucea ta,
dar în zadar se-ncrîncenă sub ea
căci e prea sus - şi nu pot s-o apuce.

Măria Ta, înseninează-ţi faţa,
arcaşii n-au uitat să dea la semn,
ci doar aşteaptă chiot de îndemn
să rupă lanţul şi să ia sîneaţa.

Atunci vor arde ţestele duşmane
cu vîlvătăi de sînge şi de fum
şi nu va fi zăgaz pe nici un drum
să ne oprească iureşul, Ştefane.

Şi-ţi vom zidi biserică frumoasă
cît se întinde cerul-coviltir,
să intre neamul tot sub patrafir
ca să-l primeşti, cuminecat, acasă.

Desfigurare

Iartă-mă, iubito, că mă întorc
altfel ca în visurile tale,
fără scut în mîini şi fără zale,
fără firul basmului, să-l torc.

Chipeş m-ai fi vrut în zori de zi,
neînvins să mă îndrept spre tine,
dar abia m-am biruit pe mine
şi-am fugit să mă ascund aci.

Ochii mei sînt reci ca de oţel,
un hulub în inimă îmi plînge
şi mi-e pasul năclăit de sînge
cu rugina lanţului pe el.

Nu mai ştiu să rîd ca în trecut,
nu mai pot să-ţi mîngîi mîna bună.
Părul tău, adus ca o cunună,
am uitat de mult să-l mai sărut.

Iartă-mă că mă întorc ciudat
să-ţi mai tulbur apa amintirii.
Nu sînt eu în negura privirii,
ci strigoiul celui ce-am plecat.

Dacă vrei, primeşte-mă. Aş sta
să-mi dezgheţ o lacrimă pe faţă
şi să-mi scutur sufletul de ceaţă
undeva, aici, în preajma ta.

Răscolit de vînturi şi zăpezi,
lasă-mă, iubito, mai aproape,
dar închide-ţi albele pleoape,
rănile să nu mi le mai vezi.

Te-am atins cumva fără să ştiu
că te-ai strîns ca de îngheţul morţii ?
- Uite, plec din nou în hăul sorţii,
căci în suflet s-a făcut tîrziu.

Plec, iubito, ascuzînd în sîn
steagul rupt de gloanţe şi furtună
şi privesc cum mîna ta cea bună
nu-mi mai face semne să rămîn . . .

A patra toamnă

Au plecat şi rîndunelele . . . S-au dus . . .
Parcă flutură batistele pe cer,
parcă ne fac semne mîini de sus
şi ne cheamă peste sîrmele de fier.
- Au plecat şi rîndunelele . . . S-au dus . . .

Le privesc a patra oară de aci.
Patru toamne tîlhărite de belşug
patru nopţi la rînd şi nici o zi,
patru ani de neputinţă şi de jug.
- Le privesc a patra oară de aci.

Au plecat şi rîndunelele . . . Se duc . . .
Ele n-au peste aripi cătuşe.
Vîntul toamnei - credincios haiduc,
le-a furat din ţara noastră de cenuşe.
- Au plecat şi rîndunelele . . . Se duc . . .

Numai noi nu ne mai ducem nicăieri,
parcă ne-ar fi prins îngheţuri mute
şi-am rămas - îmbătrîniţi năieri -
aplecaţi pe cîrmele căzute . . .

- Numai noi nu ne mai ducem nicăieri . . .

Cîntec luminiş

Cîntec luminiş
zămislit cu trudă
în celula udă
noaptea pe furiş,
du-te printre gratii,
călător de nea
şi aprinde-o stea
la fereastra tatii.

Fără umbra ţeamei
lasă-mi-te lin
şi mai smulge-un spin
de pe fruntea mamei.

În foşniri de trestii
cu aripi de dor,
mîngîie uşor
mîinile nevestii.

Ca argintul zilei
zornăind curat,
adu-i lîngă pat
jucării copilei.

Dacă-ntreabă ei
cum e pe la mine;
spune-le că-i bine,
minte-mi-i cum vrei.

Dar să mugi turbat
cînd vei da de veste
brazilor pe creste
cît am sîngerat.

Şi urcînd mereu,
la întors, măi frate,
să-mi aduci dreptate
de la Dumnezeu.

Greva foamei

Limba fiere şi cenuşă,
ochiul tulbure, vîscos,
mîna piele, pulpa os,
pîinea - munte după uşă.

Şapte ceruri fără mană,
şapte holde fără spic,
şapte blide cu nimic,
şapte zile de nehrană.

Azi e luni, va fi şi vineri
şi va fi duminecă.
Gîndul se cuminecă
numai cu luceferi tineri.

Nu fasole, ci dreptate,
nu cartofi, ci lanţul frînt,
nu tărîţe , ci pămînt,
nu mălai, ci libertate.

Gura a răcnit în sine :
- Na-vă sînge, na-vă trup,
rupeţi-l cu dinţi de lup,
beţi cu sete de jivine.

Mie daţi-mi ale mele :
casa ce-a căzut în bot,
holdele cu grîu cu tot,
largul cerului cu stele !

. . . .

Sufletul s-a şters în zare,
nimeni . . . nicăieri . . . pustiu . . .
numai temnicerul viu
fluieră pe coridoare.

Magie

În celulă se făcuse tîrziu,
întuneric şi frig. Era iarnă.
Lung, monoton, cenuşiu,
prohodea sub ferestre o goarnă.

Atît de singur mă simţeam încît
nici sinea mea nu mai era cu mine.
- Cine-a venit să-mi ţie de urît
şi rîcîie în lemnul uşii ? Cine ?

De undeva, de pe-al vremii coclaur,
urca un copil bucălat.
Era întru totul de aur,
cu ochi de safir nestemat.

A venit lîngă mine rîzînd
sub pătura aspră şi sură.
Rîsetul lui, nu ştiu cînd,
parcă-l purtasem însumi în gură.

Am simţit că mă legăn apoi,
trandafiri înfloreau din rugină,
din pătură scutece moi
şi puf unde-a fost rogojină.

În loc de păianjeni vîscoşi,
într-un colţ s-a ţesut din beteală
o mamă cu ochi mîngîioşi
şi-un prunc de lumină în poală.

- Dintr-un vis netrăit alburind,
a venit şi-un bătrîn în decor.
Era întru totul de-argint
şi-n ochi cu safire de dor.

Glasul lui - glasul Mîinelui meu -
foşnea ca un lan de porumb.
- Am fost altă dată şi eu
am fost, nu ştiu unde, de plumb.

Dar cine-a suflat cu argint
peste trupul acela coclit ?
- În leagănul cald, cu alint,
copilul de aur, prin somn, a zîmbit.

De-odată, un lanţ ferecat
a scrîşnit lîngă uşa din faţă.
Bătrînul a sărit înjunghiat
şi-a fugit cu copilul în braţă.

În inima mea cît un bumb
se oprise al anilor şir.
Eram întru totul de plumb,
doar ochii băteau a safir.

Îngropîndu-mă însumi în sine
o goarnă-mi suna a pustiu
şi pămîntul venea peste mine
greu, monoton, cenuşiu . . .

Liturghie

Anii noştri schingiuiţi,
anii crînceni te săpară,
cimitir de osîndiţi
de la margine de ţară.

Ne-au adus din închisori,
robi ai stepei dobrogene,
să împrăştiem pe flori
roua strînsă pe sub gene.

Şi-am tăiat peste cîmpii
drum cu trupurile noastre
valurilor cenuşii
ale Dunării albastre.

Azi dormim pe cîte-un şir,
fără cruci, fără sicrie.
- Pace ţie, cimitir
fără nici o liturghie.

Candelele nu ne ard,
nu bat clopote de rugă,
nu păzeşte nici un gard,
nimeni nu mai vrea să fugă.

Numai mieii, prin pustiu,
pasc din trupul, cîteodată,
cine ştie - al cărui fiu,
cine ştie - al cărui tată.

Plouă stelele cu har,
luna ne trimite veghe,
iarba înveleşte iar
pieptul ~~trupul~~ dezbrăcat de zeghe.

Mîine poate va veni
legea cumpenelor drepte.
Doamne, nu mai zăbovi,
morţii ştiu să se deştepte.

Anii noştri schingiuiţi
stau de strajă. Pace ţie,
cimitir de osîndiţi
de la margine de glie !

Ajută, Doamne

De-aici, dintre sfinţi şi jivine,
cînd umbrele serii se ţes,
mă rog în genunchi către Tine :
ajută-mă, Doamne, să ies.

Cum nu-mi poţi întinde o mînă,
căci cerul e larg şi înalt,
trimite-mi o creangă bătrînă
de măr, peste zid să mă salt.

Şi iarăşi acolo, sub soare,
Iisuse, ajută-mă Tu,
să birui în drumul pe care
atîta mulţime căzu.

Pe fata cu ochii de mură
ce-a rîs şi m-a luat în deşert,
spălat de venin şi de ură,
ajută-mă, Doamne, s-o iert.

Măicuţei ce-a vrut să mă ştie
la casele ei nepribeag,
ajută-mă, Sfîntă Marie,
să-i fiu bătrîneţii toiag.

Iar ţării cu faguri în nume,
ajută-mă, Doamne, mereu,
să-i cînt bucuria în lume
cu fluierul versului meu.

Primăvară

Duminică . . . linişte . . . soare,
prin ierburi lumină de rai.
Discret îşi desface o floare
potirul spre soarele-crai.

În vechi cimitire masive
învie lăstarele noi
spre cruci care-aşteaptă naive
de-un veac, învierea de-apoi.

Albastrele ape şi grele
curg leneş pe cer vălurind
şi cele dintîi rîndunele
vîslesc printre ele venind.

Duminică . . . soare . . . văpaie . . .
Lumini şi culori care cresc.
În suflet e noapte şi ploaie
şi puşti mitraliere pîndesc . . .

Proiect de statuie

O, de-aş avea o marmoră acum
şi-o daltă bună de cioplit în mînă,
ţi-aş înălţa, femeia mea română,
Statuie vie, pentru veac, în drum.

Te-aş zămisli pîndind cu ochiul mut
întoarcerile noastre din prigoane,
cum aşteptau matroanele romane
pe fiii lor, sub scuturi sau pe scut.

Sau mărturie te-aş lăsa prin ani
cu jarul urii dogorindu-şi buza,
cum ai urît la Sarmizegetusa
şi-ai dat cu apă-n clocot în duşmani.

Dar nu legenda moartă ar putea
să-ţi nemurească chipul la răscruce,
ci plînsul tău de astăzi, de sub cruce,
cînd strigă trupul neamului pe ea.

Aşa te-aş veşnici : îngenunchind
smerită ca bisericile ţării,
cu sufletul amar ca unda mării
şi tot ca ea, în funduri, clocotind.

În ochi ți-aș pune fulgere de sus,
în păr toate furtunile să-ți crească,
iar trupului, să nu se prăbușească,
i-aș da genunchii mamei lui Iisus.

Și astfel, la răspîntie de drum,
ți-aș înălța statuie, să rămînă
cît neamul tot, femeia mea română.
- O, de-aș avea o marmoră acum . . .

Neîmplinire

Coboară iar de unde te-am lăsat,
din piscul nins de ani al amintirii.
Aici mi-e dor de tot ce nu mi-ai dat
cînd zăboveam la ușile iubirii.

Sub pătura cazonă te-aș chema
să-i mîngîi cenușia ei asprime,
cu mîinile ce le-am visat cîndva
plutind pe-a frunții mele străvezime.

Fierbinte te-aș primi în așternut
să simt sub bătătura grea a mîinii
- cînd stă absent plantonul și tăcut -
cum fug înspăimîntați, în lături, sînii

Și ochii mari întoarce-i dacă poți -
fîntîni pe care părul să ți-l scuturi,
să bea dintr-înșii însetații toți,
dar numai ochii mei să fie ciuturi.

Cînd frigul iernii bate fără rost
prin carnea care-și blestemă norocul,
aici aș vrea să fii ce nu mi-ai fost,
cu gura caldă aburind ca focul.

Visatul vis al celuilalt veleat
s-a copt în trup, în ceasul răstignirii.
Coboară deci să-mi dai ce nu mi-ai dat,
cînd te cerşeam la uşile iubirii.

Ţara mea

Ţara mea de dincolo de ţară
cu privirea umedă de jind
te-am purtat în mine pribegind,
ca pe-o flacără ce arde pe comoară.

Încă din pruncia mea de aur
m-am ştiut cu tine cununat,
dar te-a vrut al ei ~~te-a luat~~ şi te-a jurat
nesătula poftă de balaur.

De-am strigat apoi că eşti a noastră
tînără, întreagă şi pe veci,
m-au închis între pereţii reci
şi mi-au pus zăbrele la fereastră.

Azvîrlit în temniţa duşmană
gem ades, însîngerat de fier
şi-atunci pun cîte-un crîmpei de cer
din seninul tău - bandaj pe rană.

Foamea cînd îmi cască noi abise,
vine cîte-un pui de cozonac
ce-a crescut, ca mine, pe Bugeac,
trupul să mi-l sature prin vise.

Ţara mea de dincolo de ape,
dacă şovăi în credinţa mea,
simt cum îmi trimiţi, vînjoşi să-mi stea,
toţi stejarii din Orhei pe-aproape.

Cînd îmi dau tîrcoale bezne grele,
lilieci cînd se izbesc de grinzi,
numai tu prin noapte îmi aprinzi
policandrul Nistrului cu stele.

Zgribulit în hainele vărgate
astăzi vîntul iernii îl ascult.
Hora noastră a murit de mult,
frigul muşcă tălpile-ngheţate.

Dar pîndesc la drum o primăvară
să întindem iar din prag în prag,
hora mare sub acelaşi steag -
ţara mea de dincolo de ţară.

Prietenie

Aici e totul negru şi sărac :
barăcile de scînduri unde stăm
şi cerul surd spre care blestemăm,
lăsat pe sticla geamului opac.

E negru şi murdar, vărsat în blid,
un polonic de zeamă fără gust
şi sîngele ce fierbe ca un must
cînd toamnele în trup ni se deschid.

E neagră apa strînsă din noroi
şi pîinea cu-aluatul nedospit -
şi-i negru tot pămîntul răvăşit,
purtat în piept de-al roabelor convoi.

Dar tu eşti albă. Albă ca un zbor
de mînă de iubită care cheamă,
ca peste leagăn un surîs de mamă,
sau ca genunchii lunii pe covor.

Te văd cum vii, în iarna fără foc,
cu glasul cald ţinîndu-mi loc de soră,
cînd ne striveşte fiecare oră
a timpului ce stăruie în loc.

Ades ai frînt în două pîinea ta
să-ţi fiu părtaş la cina cea de taină
şi uneori te-ai dezbrăcat de haină
ca să-mi acoperi pieptul gol cu ea.

Pe drumul lung şi greu de-am sîngerat
şi răni adînci de-au înflorit în mine,
ţi-am rupt cămaşa toată de pe tine
şi rănile trupeşti mi le-ai legat.

Cînd în credinţă mă simţeam învins
şi tulbure ca fundul de fîntînă,
întotdeauna mi-ai întins o mînă
ce mi-a pîndit căderea - şi m-a prins.

Bogată ca un zumzet de albine
şi bună ca un înger nevăzut,
prietenie sfîntă, îţi sărut
condurii care merg pe lîngă mine.

Ceahlău

Ion a văzut astă noapte un vis
dintre acele ce aprind lumini pe faţă
şi l-a spus cu sufletul deschis
tuturor, cum spui o bună dimineaţă :
se făcea că pe timpuri de grîu
veneau despletite puhoaie,
turbau ca scăpate din frîu,
umflate de vînt şi de ploaie,
în valuri nebune
ca hoardele hune,
prin sparte fruntarii
urlînd ca tătarii.

De sus a mînie tuna,
de jos, tînguire prelungă,
cerul spre şesuri venea,
pămîntul urca să-l ajungă.

Şi apele, tot mai adînci,
vuiau ca o mie de iaduri,
smulgeau de pe creştete stînci,
tăiau peste graniţe vaduri,

stihii ale lumii
în volbura spumii,
uriaşe ca vîntul,
să piardă pămîntul.

Ion le privea ca deştept
cum vin desfăcute la vale
şi dîrz, cu Ioana la piept,
le-a stat fără preget în cale.

Întîi i-au smuls casa din loc,
în urmă, plăvanii şi plugul,
ogoarelor fără noroc
le-au şters ca din palmă belşugul
şi nu i-au lăsat în ocol
decît locul gol,
căpăstrul şi jugul.

Apoi au trecut cătrănii,
cu spume de sînge pe valuri,
încet, mai încet spre cîmpii
şi seci, tot mai seci între maluri.

Cerul acum pusese strai de azur,
vîntul prin munţi îşi priponise goana
şi peste tot culcatul dimprejur
stăteau înalţi numai Ion şi Ioana,
vii ca izvoarele,
drepţi ca altarele,
mîndri ca soarele.

Şi-au mai rămas de-asemeni în picioare,
neclătinaţi în furia veleatului,
Ceahlăul ţării, zugrăvit pe zare,
şi-n vale biserica satului . . .

FILE DE POVESTE

Roş Împărat

Mătăhălos, neîndurat, brutal,
strivind sub tălpi pămîntul cu povara,
are-o căciulă hăt, cît un Ural,
şi-o cizmă să-mi încapă toată ţara.
Îl simt duhnind a sînge şi-a rachiu,
pe unde umblă colcăie băltoace
şi urlă lupii vremii a pustiu
cînd îşi porneşte haitele încoace.
Sălbatec şi fudul, ar vrea acum,
cînd zorii lumii încă întîrzie,
să-mi strîmbe matca neamului din drum
ca apa ei să-i curgă pe moşie.

Flămînzilă

Neîndurat la dinţi şi la mînie,
cu necuprinsul pîntecului-beci,
el gîlgîie la praznice o vie
şi-nfulecă o turmă de berbeci.
Ca oaspe, nepoftit pe nici o stradă,
îl văd acum - lăcustă - pe români,

le desrodeşte zilnic o livadă
şi cîte-un bărăgan, pe ceas, pe pîini.
Priviţi-l : răsturnat pe rîna stîngă
şi rîgîind la umbră de copac,
îşi mistuie, în pacea lui nătîngă,
tot rodul ţării mele pe un veac.

Gerilă

Cu părul umed despletit în ceaţă
cînd îşi porneşte viscolul turbat,
îi tremură în piept un sloi de gheaţă
şi ţurţuri mari în barbă i se zbat.
La geamuri sar cotloanele cu gloata
şi caută cu spaimă către cer.
deasupra lumii crapă Detunata
iar jos plesneşte Dunărea de ger.
Cu cît îşi umflă foalele mai tare
se face tot mai roşu în zadar -
şi moare de necaz că nu-i în stare
să-i stingă ţării focul din altar.

Strîmbă-Lemne

Vuiesc bătrînii codri din rărunchi
cînd intră cu securea Strîmbă-Lemne.
Cu răni pe trup - nevindecate semne -
se prăbuşesc stejarii în genunchi.

Dumbrave Roşii, şterse ca de plug,
îşi dezvelesc gangrenele la soare,
pe cînd în trenuri lungi, uruitoare,
se duc feciorii ghindelor în jug.
Zadarnic strigă după ajutor
din mii de frunze tinere pădurea.
- Atunci abia se va opri securea,
cînd se va frînge coada de topor . . .

Sfarmă-Piatră

În loc de unghii, scoabe de oţel,
în loc de pumn, ciocanul cu povara,
să spargă ţeasta muntelui cu el
şi-n măruntaie să-şi înfigă gheara.
A scos găleţi cu aur din destul,
argintul l-a pornit în patru care
şi ca să scurme tot mai nesătul
aduce tot mai multe buzunare.
Şi-atît de-adînc îşi sfredeleşte loc
cu foamea lui de fiară hămesită,
încît pe-alocuri scapă limbi de foc
din inima pămîntului, rănită.

Ileana Cosînzeana

Gerilă i-a suflat de mult în foc,
nu i-a lăsat nici vreascuri Strîmbă-Lemne,

şi-acum îşi face Flămînzilă loc
să-i fure pîinea din cuptor pesemne.
În deget nu-i sclipeşte vreun inel,
nici diademă arcuind pe frunte,
căci Sfarmă-Piatră i-a luat cu el
tot aurul adîncului din munte.
Dar cînd se culcă genele duios
şi somnul pur îi limpezeşte zarea,
visînd logodna ei cu Făt Frumos,
îşi logodeşte visul cu-aşteptarea.

Făt Frumos

În frigul umed din celula sa
priveşte lung spre gratiile grele.
O, de-ar avea acum măcar o stea
din cîte ard pe cer, peste zăbrele.
Pieptarul de oţel a ruginit,
în coif se strîng păianjenii spre seară,
cumplitul paloş s-a făcut cuţit
şi taie pîinea veche şi amară.
În suflet rană grea i s-a deschis :
- Pe unde-o fi Ileana Cosînzeana ?
Şi gîndul astfel înflorit în vis
îi sfredeleşte, în trezie, rana.

Alb Împărat

Îl ştiu voievodînd sus, pe Cehlău,

adînc în Olt şi larg peste cîmpie,
în pumnul strîns cu sete de flăcău,
în pieptul fetei cuibărit sub ie.
Pe crestele cu vulturii stăpîni
îşi tot adună oastea întocmită
din brazi, stejari, jugaştri şi români,
călări pe-un vis ce scurmă din copită.
Şi-n aşteptarea marelui soroc
pîndeşte semnul ce-i va da de veste
să mute matca neamului la loc
şi să se-ntoarcă iarăşi în poveste.

Aici e toată ţara

Pe după ziduri negre adunată,
cum brazii şi-i adună codrul sur,
stă ţara noastră, veşnică şi toată,
cu temniceri şi lanţuri împrejur.

Tot sîngele care-a hrănit secara
s-a strîns aici, din cronici pînă azi
şi arde-acum ca focul în obraz
cînd şerpii umilinţii muşcă ţara.

Aici sînt toate : doinele şi hora,
rîsul de ieri şi scrîşnetul de-acum,
logodnica din poză, mama, sora,
şi carul tatii scîrţîind pe drum.

Aici e toată harta ţării mele :
un Caraiman de doruri, nevăzut,
un Nistru care spumegă vîndut
şi-o Dunăre de lacrimi şi de stele.

Se rup din cartea vremii voievozii
cu mersul şui în straie de ocnaşi,
şi-aşa cum trec, prin mărăcini şi bozii,
istoria se clatină de paşi.

Aici e gura care cheamă plebea
să-şi afle răzvrătirilor sălaş,
de parcă glasul adormit la Ţebea
s-ar fi întors pe cîmpul de la Blaj.

Aici e neamul tot, ca un ciorchine
strivit sub teascul vremii, bob cu bob.
- Şi fierbe azi în taină mustul rob,
să curgă slobod vinul ţării, mîine.

Bal mascat

Din hîrci care-au uitat de mult a rîde,
din inimi ce-au iubit în alt veleat,
noi am încins la curtea morţii hîde
un permanent şi tragic bal mascat.

Sîntem ciudaţi, dar nimeni nu crîcneşte
ci ne privim serioşi, cu ochi cuminţi
cînd facem cîte-un gest care vesteşte
că mîine chiar ne vom ieşi din minţi.

Obrazul nostru nu e cel de-afară
căci fardul vremii l-a brăzdat adînc,
aci cu roşii rînjete de fiară,
aci cu albe zîmbete de ţinc.

Şi toţi [redacted] purtăm o singură grimasă
cînd sîngerăm sub zdrenţuitul frac
şi-un singur zîmbet otrăvit la masă
cînd scoatem din tărîţe cozonac.

Soţia mea, uscată ca o moaşte,
mă cheamă pe la uşi stăruitor,
se uită lung şi nu mă mai cunoaşte,
căci port pe faţă masca tuturor.

Sudalma grea ne înflorit cuvîntul
şi-i cel mai cald alint de pe la noi.
Cu ea ne învelim cînd suflă vîntul
şi-o încălţăm pe ploaie şi noroi.

Avem orchestre încă neştiute :
din nervi ne facem strune sub arcuş
şi rănile ni-s parcă alăute
ce plîng în sarcofagele de pluş.

Tîrziu, pe sub festive lampioane,
porneşte dansul morţii pe cărări
şi umbrele valsează, diafane,
în spasmul arcuitelor spinări.

Obrazul nostru nu e cel de-afară,
oglinzile zadarnic le strivim,
căci toţi purtăm o singură povară
pe feţele ce nu ni le mai ştim.

Dar ca să poată mulţi s-o recunoască
atunci cînd vine printre noi discret,
doar moartea mai străbate fără mască
şi ne invită goală la balet.

Sînt ultimele ceasuri

Scrisă în anul 1953, la sistarea lucrărilor de la Canal.

Sînt ultimele ceasuri de osîndă
cînd muşchii frînţi cu greu se mai înnoadă.
Sîngele viu, ce ni l-au stors să-l vîndă,
îşi lasă cei din urmă stropi să cadă.

Balaurul de ieri abia mai suie
pe drumul sterp ce-l duce către moarte.
Ar sta cu coada-n Dunăre - şi nu e,
ar bea din apa mării - şi-i departe.

În şiruri lungi de trenuri funerare
se duc mereu uneltele vrăşmaşe.
Lopeţi subţiri ca nişte domnişoare
ce ne-au atins cu buze ucigaşe.

Cazmale ascuţite ca securea
în care-ades înţepenea piciorul,
în timp ce gîndul colinda aiurea
şi viscolea cumplit în suflet dorul.

Semeţele, pe vremuri, tîrnăcoape
îşi pitulesc grăbite luciul cozii
dacă le-aduce trenul mai pe-aproape,
pe unde-s morţii noştri şi schilozii.

Se duc excavatoare necuprinse
ca nişte hoituri antediluviene
şi roabele mărunte fug învinse
cu cîte-un plînset inutil sub gene.

Convoaie de vagoane basculante
se tem de toate-aducerile-aminte
şi-ngenunchează triste pe turnante
de parcă cer iertare pe morminte.

Şi zboară repezi garnituri ca vîntul
să ducă lemnul, pietrele şi fierul,
lăsînd în urmă zdrenţuit pămîntul
şi proaspăt şi curat ca roua, cerul.

Balaurul, cu gura lui flămîndă,
îşi suge gol veninurile toate,
ar sta cu coada-n Dunăre, la pîndă,
şi-ar bea din apa Mării - şi nu poate.

- Sînt ultimele ceasuri de osîndă . . .

În satul nostru

În satul nostru, azvîrlit pe-o coastă
din mila unui creator păgîn,
învineţite suflete adastă
cu spaime negre aciuite-n sîn.

Orbite goale de-o privire caldă
au putrezit sub toamne şi zăpezi,
dar lacrima fierbinte cînd le scaldă
dezgheaţă dor de veri şi de livezi.

Cărările se duc şi vin întoarse
cu-aceiaşi paşi ce sîngeră şi tac,
iar buzele de sete ne sînt arse
căci ne-au secat fîntînile de-un veac.

Strigoiul foamei urlă prin cotloane
şi cuib temeinic şi-a făcut în pod,
de parcă mîini streine şi duşmane
ne-ar fi dat foc hambarelor cu rod.

Prin satul nostru n-au trecut vreodată
foşniri de rochii calde de femei,
noi n-am iubit cu trupul nici o fată
şi n-am visat de mult sub nici un tei.

Ci doar în nopţi ferite de ispite
orînduim în suflete, frumos,
biserici care-aşteaptă nezidite
a doua înviere-a lui Hristos.

Un gard ghimpat ne paşte vicleneşte,
noroi în inimi, în opinci noroi,
şi-n loc de cîini, prin noapte, ne păzeşte
cîte-o căţea cu ţevile spre noi.

Dar cînd învie luna peste zare,
în satul nostru strîmb, chircit şi slut,
mîncate de rugină şi-aşteptare,
doar săbiile-n vis se mai ascut.

Colonia Coasta Galeşului

Cîntec de leagăn în noaptea Crăciunului

Sufletul-copil de altădată
s-a trezit în noaptea fermecată.
S-a trezit cu ochii de mărgică
şi cu pumnii încleştaţi de frică,
rătăcind cu degetele roze
după steaua cu lumini şi poze.
Dar zadarnic cearcă : steaua nu-i,
Moşul a plecat în drumul lui
şi-a lăsat, ca un amar descîntec,
numai somnul legănat de cîntec -
cîntecul de leagăn fără mamă
să-i închidă ochii arşi de teamă :

Nani, suflet de zăpadă,
lasă genele să cadă.
Lasă fruntea, ca o undă,
între perne să se-ascundă,
căci în lumea asta rea
nu mai arde nici o stea.
Stelele de sus, din slavă,
au băut pe rînd otravă.
Stelele de-aici, de jos,
dau cu bulgări în Hristos.
Steaua magilor, albastră,

a fugit de la fereastră
şi s-a dus pe drum în sus
să se-nchine lui Iisus
undeva, spre alt norod,
unde n-a ajuns Irod.
Stă Crăciunul sur în tinde
şi se teme să colinde.
N-are măr, n-are covrig,
numai foame, numai frig.
Brazii cu găteli şi nuci
s-au făcut pe dealuri cruci
sau sicrie în mormînt,
sub trei stînjeni de pămînt.

Nani, suflet de zăpadă,
lasă genele să cadă.
Lasă fruntea, ca o undă,
între perne să se-ascundă,
lasă inima să bată
pe sub scutece de vată,
lasă trupul să adoarmă
nepîndit de nici o armă.

Cîntecul de leagăn fără mamă
lin închide ochii arşi de teamă
şi prin somnul legănat de cîntec
stăruie amar ca un descîntec.
Moşul a plecat în drumul lui,
steaua sus răsare - steaua nu-i,
şi zadarnic degetele roze
caută spre îngerii din poze.

Tremurînd cu ochii de mărgică
şi cu pumnii încleştaţi de frică,
sufletul-copil de altădată
s-a întors în noaptea fermecată.

Noi tot aici

Trec primăveri cu flori la subsuoară,
în struguri mustul toamnele şi-l suie,
se cern zăpezi a nu ştiu cîta oară,
noi tot aici, noi tot bătuţi în cuie.

Ne cresc orfani copiii pe colclauri,
nevestele ca finul se usucă,
răsar din mame stînjenei şi lauri,
noi tot aici, noi tot cu dor de ducă.

Parcă n-am fost în lume niciodată...
Duminecile ne-au uitat şi ele,
prietenii prin cîrciumi se îmbată,
noi tot aici, noi tot după zăbrele.

Căţui de nuferi ard în rugăciune,
pe sub salcîmii înfloriţi trec fete,
bătrîne viori întineresc sub strune,
noi tot aici, noi tot în baionete.

Ţiţeiul nostru spumegă în sonde,
scot munţii saci cu aur la lumină,
cresc cozonaci pe cîmpurile blonde,
noi tot aici, noi tot pe rogojină.

Împărăţii cît şapte ţări într-una
se clatină, pîndite de cenuşe,
stăpîni ai lumii au muşcat ţărîna,
noi tot aici, noi tot între cătuşe.

Cu alte poze vine-abecedarul,
iar geografia alte hărţi aduce,
istorii noi aşterne cronicarul,
noi tot aici, noi tot bătuţi pe cruce.

Noi tot aici, cu rădăcini amare,
parcă născuţi din ghindă şi blesteme,
noi tot aici, noi tot în aşteptare,
să prindă visul trup şi să ne cheme.

Vorbitor

Ar fi timpul să stăm lîngă foc, să iubim
cîte-o fată de grîu cu privirea albastră,
să scriem poeme sau cărţi să citim
la lumina ce scade treptat în fereastră.

Pe masă, paharul cu ceai sau ţigara
să-şi urce spirala căldurii am vrea.
Tîrzie pe dealuri să fumege seara,
luceafărul palid să licăre - abia.

Dar întinsele noastre cîmpii doborgene
ne ard peste faţă cu plesnet de bici,
pe cînd visul musteşte amar printre gene :
- Bătrînul Danubiu va curge pe-aici.

Va curge cîndva, peste ani, peste vreme,
cu apele tulburi de crîncen tumult,
iar undele sure vor sparge blesteme
din guri astupate cu pumnul de mult.

Străvechi amintiri vor iesi din morminte
şi-o clipă vor arde pe-o creastă de val.
Acolo, sub mîl, vor rămîne-oseminte -
toti morţii de-acum, risipiţi pe Canal.

Şi umbre de mame venindu-le-aproape,
pe malul înalt, se vor frînge de dor.
Vor izbi miliţienii cu cizma-n pleoape :
- Banditule, scoală că ai vorbitor !

Şi-adîncă va creşte tăcerea din ape,
din ape - sau poate din sîngele lor . . .

Blestem pentru casa duşmanului

Construind locuinţe pentru familiile securiştilor

Noi, robii ieftini, cumpăraţi cu suta,
te-am ridicat din piatră şi nămol,
şi-am smuls cu palma spinii şi cucuta
să-ţi facem loc pe bărăganul gol.

Betonul urii noastre fără nume
ţi l-am turnat întreg la temelii
şi fiecare zid al tău anume
l-am tencuit cu sînge pe mistrii.

Am stat sub bici, pe brumă şi pe rouă,
meşteşugind cu var şi cu vopsea
şi-am zugrăvit pe zare casă nouă,
în timp ce casa noastră putrezea.

Acum, te-am isprăvit. Noi, cei cu truda,
nu mai avem ce căuta aici.
Te mai privim din drum, cu toata ciuda,
şi ne întoarcem sub acelaşi bici.

Stăpînii tăi de mîine au să vie
cu pasul sting orbecăind nomad,
dar nu le-aştern blestemul pe hîrtie,
ci-l scrijelesc pe uşa ta de brad :

Din zidurile tale să străbată
la miezul nopţii, gemete străvechi,
şi duşmanii să vrea şi să nu poată
să-şi mai îndese pumnii în urechi.

În fiecare ceas să le răsară
din cei ucişi de ei cîte-un strigoi
şi clămpănind din oase să le ceară
cu mîna-ntinsă, sîngele-napoi.

Pentru atîţia morţi cîţi nu cunoaşte
istoria - te blestem astăzi eu
să piardă înainte de-a se naşte
toţi pruncii zămisliţi sub cortul tău.

Ca de suflarea fioroasei ciume
să fugă toţi de tine pe pustii
şi să rămîi la margine de lume
cu hornul îngropat în bălării.

Aşa te blestem, casă ridicată
cu mîini de rob din piatră şi nămol :
de vînturi şi de ploi împrăştiată,
să laşi în urmă bărăganul gol . . .

Soră poezie

Soră geamănă şi bună,
iar ne-am întîlnit aici.
Fost-ai lampă, licurici,
şi-ai ajuns acum furtună.

Greu încerc să te privesc,
te ştiam şi nu mai semeni.
Deşi umbli printre oameni,
prea ai mersul nelumesc.

Parcă nu mai eşti aşa
cum erai pe vremea ceea
cînd îmi înfloreai aleea
primei întîlniri cu ea.

Caldă te simţeam în trup,
albă în lumina serii,
umbră dăruind, ca merii,
sau lumină, ca un stup.

Iată-te acum : vuind,
vii de jos, de nu ştiu unde,
lave răscolind afunde,
dinţi de cremene scrîşnind.

Smulgi stejarii de pe hat,
hăuri adînceşti în ape,
norilor le eşti aproape
şi pămîntului firtat.

Te cuprind şi nu te-ncap,
straniu ai crescut în bezne.
Ieri îmi ajungeai la glezne,
astăzi mi-ai trecut de cap.

Răcoroasă ai bătut
pe la inimi, sub zăvoare
şi ca unda din izvoare
ai intrat - şi te-am băut.

Ochi ce nu te-au întîlnit
niciodată, nicăirea,
dacă ţi-au văzut privirea
lîngă tine-au poposit.

Soră geamănă şi bună
cu codiţele perechi,
clopoţei pe la urechi
adiind a veste bună,

slavă ţie, cea de - acum,
stînd înaltă în picioare,
căci cu pîine şi cu sare
veacul ţi-a ieşit în drum.

Libertate

Te-ai răsucit cu pumnii şi cu coatele
şi-ai sfărîmat oţelele zăvoarelor ,
să-ţi incrustezi prin veacuri nestematele
pe purpura de sînge a popoarelor.

Cînd bezna lumii îţi muşca luminile
şi lupii suri îţi stăpîneau moşiile,
ţi-ai semănat pe sub pămînt grădinile
să izbucnească peste ani cu miile.

Cu dinţii strînşi sub încleştarea ghiarelor
ai ars pe ceara frunţilor - lividelor,
de jos, de pe întinderea Saharelor
şi pînă sus, în vîrful piramidelor.

Cînd pe Loira apăsau castelele
sau burgurile pe grumajii Rinului,
priveai din umbra zidurilor stelele
şi aşteptînd să creşti, scrîşneai seninului.

Cînd peste veacuri se răcise soarele
şi pătrundea în trupuri gheaţa fierului,
aşa ţi-au scris pe frunte ursitoarele,
să cazi sub ghilotina Robespierrului.

Dar te-ai sculat din pulberea pămîntului,
ţi-ai şters cu palma sîngele obrazului
şi-ai ridicat mîinile cuvîntului
să fulgeri pe cîmpiile Izlazului.

Acum, oricît ţi s-ar umfla pulpanele
nu poţi cuprinde toată cuşca robului,
căci prea se duc în lături meridianele
purtînd - mărgele - lacrimile globului.

Ci calendarul îşi întoarse filele
pe care nu stau scrise sărbătorile
şi pun sub pernă busuioc copilele
prin somnul vînat să-ţi viseze zorile.

Îşi trag feciorii peste ochi căciulile,
pe sub chimire fulgeră cuţitele
şi - aşteaptă dîrji să ia în piept celulele
şi să le spargă murgii cu copitele.

Căci tu răzbeşti cu pumnii şi cu coatele
şi sfărîmînd oţelele zăvoarelor,
îţi încrestezi de-a pururi nestematele
pe purpura de sînge a popoarelor.

Jucării

În atelierul de tîmplărie al coloniei,
se lucrau jucării pentru copiii securiştilor

Din cozi de tîrnăcoape şi lopeţi,
din fiare de cazmale ruginii,
care-au săpat la temelii de vieţi,
fac astăzi osîndiţii jucării.

Lemnul privit cu ură pînă ieri
a înflorit un zîmbet de ocnaş
pe faţa răvăşită de dureri,
în nerăbdarea mersului din paşi.

Unchiaşul cu mustaţa de porumb
priveşte lung căluţul de pe roţi
şi-o lacrimă se lasă, ca de plumb,
din amintirea dusă la nepoţi.

Un tată cu privirea viorea
strînge la piept păpuşile pe rînd.
O fi avînd şi el pe undeva
un înger de păpuşă surîzînd.

Iar într-un colţ, vecinul meu de pat
din brad ciopleşte paloş de oţel
ca să reteze mîine, însetat,
un cap pe care-l ştie numai el . . .

Noi nu tăcem

Cu dinţii strînşi de aspra suferinţă
urcăm pe brînci Golgotele, cădem,
ne ridicăm scrîşnind de neputinţă
şi iar ne prăvălim - dar nu tăcem.

Pe-a ţării noastre darnică moşie
tîrîm, de-un car de ani, acelaşi jug.
Cum oare să tăcem cînd de sub glie
răcneşte osul dezgropat de plug?

De-a lungul zării noastre de cărbune
paharul plin ne-am învăţat să-l bem,
dar gura ştie/bine-o rugăciune
şi-o geme printre dinţi, căci nu tăcem.

Cum să tăcem cînd fiecare ghindă
căzută din stejarul secular
se-ntoarce din adîncuri să cuprindă
tot plînsul ţării într-un nou stejar ?

Noi nu tăcem, căci urlă de pe roată
în trupul nostru, oase ce s-au frînt
şi strigă morţii ce-au tăcut odată
cu gura caldă plină de pămînt.

De s-ar surpa în ceasul umilinţii
pe toate-aceste guri cîte-un Negoi,
l-am sfărîma necruţători cu dinţii
şi-ar da năvală răcnetul din noi.

Urcăm Golgote aspre de credinţă,
venim spre piscuri tari, îngenunchem
şi iar ne scuturăm de neputinţă
cu pumnii strînşi în trup - dar nu tăcem.

Şi pentru noi

Şi pentru noi se vor desface mîine
lumini ce dorm în negură acum
şi vor veni grînare mari cu pîine
şi munţi cu sare să ne-aştepte-n drum.

Şi pentru noi vor creşte sub ferestre
alămurile trîmbiţei de-apoi
şi bucurii scăpate din căpestre
vor galopa curînd şi pentru noi.

Cînd prima stea va săgeta abisul
şi va trimite-un sîmbure de foc,
se va aprinde ca un rug tot visul
pe care-l ţinem astăzi sub obroc.

Istoria, cînd va ieşi din pagini
şi va zvîrli cu pietre şi cu brazi,
vor fumega Sodome şi Cartagini
pe locul unde-s temniţele azi.

Şi pentru noi, în seri de primăvară,
vor înflori salcîmii pe alei
şi mîini abia visate de fecioară
ne vor pluti pe tîmple - porumbei.

Şi pentru noi va rîde cîte-o casă
cu rîsul alb al ţîncilor ce cresc -
şi aromind vor aburi pe masă
colacii copţi din grîul românesc.

Atunci, în locul pieptului vom cere
Carpaţilor cîte-un înalt Negoi,
ca să răcnim spre viaţă cu putere
că moartea a murit şi pentru noi.

Lui Radu Gyr

Prietene de temniţă duşmană
şi frate bun de pîine fără grîu,
ne doare pe-amîndoi aceeaşi rană
şi spumegînd muşcăm acelaşi frîu.

Dar vîntul mi-a trimis - sau poate cerul -
în plînsul de cătuşe, vechi şi crud,
un cîntec nou, pe care temnicerul
nu l-a simţit fugind de la Aiud.

Cînd noaptea mă prindea de caraulă
însîngerat de-al gîndurilor şir,
Iisus venea la mine, în celulă,
adus de mucenicul Radu Gyr.

Trupul uita întreaga lui durere
sub ochii calzi ce binecuvîntau
şi-n presimţita noastră înviere
clopotniţe din amintiri sunau.

Dacă ne-au spart hotarele strigoii
şi mulţi au luat al drumului îndemn,
noi am rămas sub zidurile Troii
şi sub copita calului de lemn.

Cu ochii grei de flăcări şi de vise
am strîns în traistă toate cîte-au fost
şi-l aşteptăm în lanţuri pe Ulise
să-i spunem Iliada pe de rost.

Împovăraţi de vînturile stepei
nu s-a oprit nici unul dintre noi,
căci mergem înainte, sîntem jnepii
şi nu se uită nimeni înapoi.

Noi n-am gustat cotnarul la ospeţe
şi n-am visat prin Heidelbergul nou,
dar am urcat în pisc o tinereţe
pe baricada veacului erou.

Prietene de temniţă duşmană
şi frate bun de pîine fără grîu,
îmi stai alături, rană lîngă rană,
şi spumegăm în ham, frîu lîngă frîu.

Căci eşti aproape, mîna te-ar atinge,
şi simt căzîndu-ţi de sub spinul greu,
un strop de sînge cald ce se prelinge
şi se-mpreună sub condei cu-al meu.

Fii gata, suflete

De-acum fii gata, suflete. Pornim
cu paşii grei şi gîrbovi, rupţi de gloată,
spre lumea-n care visul cîteodată
ne mai chema prin somn să rătăcim.

Plecăm cu pumnii încă nedesprinşi
din încleştarea anilor de trudă,
cu fruntea care încă mai asudă
şi cu poveri pe umerii încinşi.

Să luăm în traistă tot ce ne-a rămas
din cele ce-am adus în amintire :
întîi, o mamă albă şi subţire
şi-o fată cu privighetori în glas.

Salcîmii vechi şi buni ce-au înflorit
de-atîtea ori de-atunci pe strada noastră
cu tîmpla rezemată de fereastră
şi ne-au strigat în gol - şi-au ruginit.

Apoi să strîngem tot ce ni s-a dat
de cînd robim prin temniţă şi ceaţă :
picioare-n coaste, cîte-un pumn în faţă,
şi palme gîrlă pe-un obraz scuipat.

Sudalme fără număr potopind,
dureri adînci, în pîntece, de foame
şi printre ploi pornite să destrame,
tot mersul meu prin apă, putrezind.

Deschideţi largă poarta, temniceri,
să iasă trupul înviat pe care
mi l-aţi strivit sălbateci în picioare
şi l-aţi mînat cu biciul pînă ieri.

Ce grea e traista, suflete ! Pornim
şi-abia o ducem doldora în spate,
dar n-o lăsăm în drum, căci mîine poate
vom fi chemaţi, datornici, să plătim.

Noi am învins

Proptiţi în beţe sau surpaţi pe-o rînă,
cu cîte-o cîrjă unde-a fost picior,
cu cîte-un ciot uscat în loc de mînă,
venim şi noi spre hora tuturor.

În urma noastră calcă sănătoşii
căci nu se văd vătămături pe trup,
dar cînd tuşesc rămîn batiste roşii
şi vreascuri parcă în plămîni se rup.

Zvîcnind ca rîndunica împuşcată
le dă de veste inima prin piept
că spaimele ce-au sfredelit odată
au zdrenţuit-o crîncen pe nedrept.

Ne adunăm din toată săpătura,
din Cernavodă, Galeş, Taşaul,
de pretutindeni unde-am stat cu ura
făcută ghem în trupul nesătul.

Venim încet spre hora ce cuprinde
tot neamul, cît istoria l-a-ntins.
Cu cît au vrut mai aprig a ni-l vinde,
cu atît mai din adîncuri am învins.

Şi cu lumini ce fulgeră pe faţa
în care ploi şi neguri au bătut,
îi spunem vieţii bună dimineaţa,
de parcă azi abia ne-am fi născut.

Iar sufletului cu hlamida ruptă
îi ţesem iar cămăşi în trei culori,
zvîrlim cît colo platoşa de luptă
şi-i dăm pieptar cu rîuri şi cu flori.

Proptiţi în beţe sau surpaţi pe-o rînă,
scuipînd pe drumuri zdrenţe de plămîni,
venim şi noi din ţara de ţărînă
cu jertfe calde sîngerînd în mîini.

Venim spre viaţă limpeziţi de plîngeri
şi tineri de sub iernile ce-au nins,
căci peste toate cîte-au fost înfrîngeri,
ne-am scuturat de moarte - şi-am învins.

Mărturie

Doamne, spre tronul de judeţ din rai,
fără condei în mîini, fără hîrtie,
îngenunchez cu limpezimi în grai,
ca să-Ţi aduc această mărturie

De cîte-am să Te chem să cercetezi
Ţi se va-ncrîncena pe tîmple părul
şi pe alocuri poate n-ai să crezi,
dar jur că Ţi-am adus tot adevărul.

Uite : aici am sînge în pahar,
sîngele meu supt noaptea de stafii,
şi dincoace-am adus în buzunar
unghii pe care mi le-au smuls de vii.

M-au pus în jug, cu fierul pe grumaz
şi m-au plătit cu răni şi cu ocară.
Cu cîte palme-am strîns pe-acest obraz
aş fi putut să prăvălesc o ţară.

Tu, Doamne, i-ai văzut cînd m-au răpus,
căci nu puteai să fii în altă parte.
De nu Te-aş fi ştiut acolo sus
aş fi băut ca dintr-un vin din moarte.

Acum, eu, cel umil de sub poveri,
îţi las ce numai Ţie ţi se cade :
judecă-i Tu pe cei ce pînă ieri
m-au frînt sub bici şi m-au prădat de roade.

Dacă socoţi osîndă să le dai,
nu eu le pot plăti cum se cuvine,
căci fulgerele toate Tu le ai
şi trăsnetele pleacă de la Tine.

Tu, care toate ştii să le dezlegi,
îi poţi zidi în temniţele grele
şi poţi trimite table noi de legi
să le citim pedeapsa după ele.

Tu poţi scăpa pîraiele din frîu
să-i pierzi pe toţi în volbura cea mare
şi poţi aprinde spicele de grîu
din holda lor, cu pălălăi de soare.

Dar dacă totuşi, Doamne, vei voi
să curmi obşteasca veacului urgie
şi dacă sus cumva vei iscăli
pe-un colţ de cer o sfîntă amnistie,

de-asemenea Tu singur ai să poţi
să creşti aripi imense de iertare,
ca să-i cuprinzi în umbra lor pe toţi
cîţi m-au strivit şi m-au ţinut în fiare.

Inima mea cu sînge pămîntesc
nu-i va putea nicicum răbda în sine.
Deci, cînd vor fi în raiul tău ceresc,
Părinte, iartă-i Tu şi pentru mine.

Aici, sub tronul de judeţ divin,
fără condei în mîini, fără hîrtie,
eu n-am făcut decît atît : să vin
şi să depun această mărturie.

Apleacă-Te spre ea s-o cercetezi
căci e curată ca sub floare mărul
şi pe alocuri poate n-ai s-o crezi -
dar jur că Ţi-am adus tot adevărul.

POSTFAŢĂ

Versurile din cartea de faţă au fost scrise între anii 1950-1954, de-a lungul fostului Canal Dunăre-Marea Neagră, acolo unde autorul lor, deţinut politic pe-atunci, ispăşea pe nedrept o pedeapsă de patru ani muncă silnică.

Iată cum s-a întîmplat să fiu condamnat : în primăvara anului 1947, lucrînd ca redactor la ziarul "Ancheta" din Brăila, îmi petreceam cîteva ore pe zi în tipografie, unde făceam paginaţia şi corectura. Acolo, cu concursul a doi tipografi de încredere, am tras la un boston (maşină manuală de imprimat) cîteva zeci de exemplare dintr-o plachetă intitulată "Poeme de dincoace" fără a avea aprobarea cenzurii, deci în mod clandestin. Broşura cuprindea unele poezii cu caracter "duşmănos", adică axate pe sentimente şi idei potrivnice regimului comunist. A fost îndeajuns un denunţ ("prietenul" se cunoaşte la . . . nevoie !) ca să fiu arestat la Bucureşti în februarie 1950 şi anchetat asupra broşurii încriminate. Între timp, aflînd despre arestarea mea, mama (care locuia la Brăila) a reuşit să distrugă prin ardere puţinele exemplare din casă. La anchetă am negat totul, probe nu s-au găsit şi atunci, pentru că tot mă aveau la îndemînă, m-au condamnat la patru ani muncă silnică pentru un volum tipărit la Chişinău în timpul războiului. Am fost acuzat (abuziv) de "crimă contra păcii", ca şi cum eu aşi fi declanşat al doilea război mondial şi nu Hitler în cîrdăşie cu Stalin. În fond, în volumul "Cîntece de dor şi de război" (corpul delict se afla pe masa anchetatorului) nu făceam decît să afirm dreptul tuturor românilor de-a se uni într-o singură ţară.

Imediat după condamnare, am fost transferat de la închisoarea Jilava la colonia Peninsula de pe Canalul Dunăre-Marea Neagră. Pe vremea aceea, interzicerea semnăturii sau arestul la domiciliul ar fi fost considerate . . . un act de clemenţă.

*

La Canal hîrtie nu se găsea decît rar, procurată şi ea cu riscuri mari de la infirmerie de către medicii deţinuţi, dar şi acolo li se dădea cu multă ~~cu multă~~ zgîrcenie, iar folosirea fiecărei foiţe era urmărită cu vigilenţă de către paznici. De aceea, aceste poezii au fost elaborate mintal, nu-mi puteam îngădui să prăpădesc hîrtia pe ciorne - şi numai cînd poezia era finisată, o treceam pe curat, pe bucăţele de hîrtie cît o carte de joc, scrisă înghesuit şi mărunt cu un ciot de creion cît un băţ de chibrit, ascuns în căptuşeala hainei vărgate, de preferinţă la umăr.

Fiecare dintre aceste poezii a fost ascultată de zeci de ori de deţinuţii politici din coloniile Peninsula, Coasta Galeşului şi Poarta Albă, pe unde a peregrinat autorul. Erau semnate Robert Cahuleanu, vechiul meu pseudonim literar, obligat ulterior să mi-l schimb din motive uşor de înţeles. Mulţi dintre tovarăşii mei de suferinţă le-au învăţat pe de rost, le-au transmis astfel din gură în gură (cu deformări inerente), au fost puse să circule prin toate coloniile şi închisorile ţării, împreună cu poeziile scrise de Nichifor Crainic şi Radu Gyr, la un moment dat nu se mai ştia exact care cui aparţine. După eliberarea lor, unii foşti deţinuţi le-au dus în străinătate. Aşa se explică apariţia cîtorva dintre ele la posturile străine de radio. Poezia "Aici" a fost recitată de prietenul Remus Radina la radio Londra. cu chiar cîteva săptămîni înaintea evenimentelor din Decembrie 1989. Altele au apărut în antologiile poeziei de rezistenţă din România, tipărite în Europa sau peste Ocean.

Nu m-a surprins faptul că în culegerea "Poezii din închisori", o carte masivă de peste 600 de pagini, alcătuită de Zahu Pană şi tipărită în Canada în anul 1982, printre poeziile realmente scrise de mine, mi s-au atribuit şi două care nu-mi aparţin : "Portretul" şi "Don Quijote" (probabil ale Lui Radu Gyr), iar în contul lui Ion Omescu a fost trecută poezia mea "Inscripţie pe un castron". Nu cu bunăştiinţă, repet, ci datorită condiţiilor în care aceste poezii au trecut în străinătate. Din motive de securitate pentru persoana mea, autorul antologiei a socotit că trebuie să-mi dea un pseudonim - şi astfel poemele mele au apărut sub semnătura Arcturus.

În schimb, prietenul de zile negre Doru Novacovici, care le-a învăţat direct de la mine, reproduce fidel cîteva dintre ele în volumul său de memorii intitulat "În România după gratii" şi apărut în colecţia "Mărturiile supravieţuitorilor", editată de Ion Dumitru (München, 1983).

*

Cu prilejul unei ~~deschideri~~ descinderi efectuate în colonia Peninsula în vara anului 195~~3~~2, parte dintre poezii au fost găsite în paiele saltelei pe care dormeam. Ascunzătoarea se dovedise de data aceasta nesigură. Hîrtiile au fost confiscate, iar autorul poeziilor trimis disciplinar la Brigada "0", cu regim sever de exterminare, unde raţia de hrană era redusă la jumătate, iar norma de muncă dublată. Bineînţeles că nu toate poeziile confiscate atunci au putut fi recuperate din memorie, unele au rămas pierdute definitiv.

Pentru versurile de faţă am primit, atunci şi acolo, cele mai preţioase drepturi de autor : lacrimile celor ce le-ascultau cu emoţie şi credeau cu tărie în mesajul lor optimist.

Eliberat în 1954, după executarea pedepsei, am ieşit odată cu majoritatea poemelor, ascunse pe fundul dublu al unei valize de lemn, confecţionate în mare taină de un om de încredere, în atelierul de tîmplărie al coloniei. Dar securitatea aflase de existenţa lor şi, cu toate că nu mi le-au găsit la perchiziţia făcută acasă, m-au arestat din nou în toamna anului 1958, în baza unor declaraţii obţinute prin mijloace de dură constrîngere de la alţi foşti deţinuţi. Poeziile mele se aflau atunci la loc sigur, în podul casei actorilor Elvira Petreanu şi Ion Aurel Manolescu, prietenii mei de nădejde.

Cu sentinţa nr. 468 din 29 aprilie 1959, Tribunalul militar Bucureşti m-a condamnat la 18 (optsprezece !) ani temniţă grea, pentru a fi scris şi difuzat poemele de la Canal. Primeam pentru a doua oară nişte "drepturi de autor", de data aceasta din partea securităţii. Am ieşit din închisoare în 1964, după "numai" şase ani de detenţie, datorită decretului de graţiere a tuturor deţinuţilor politici din România, apărut în acel an cu totul miraculos pentru noi.

Mare mi-a fost emoţia şi bucuria cînd am aflat că poeziile mele există, că prietenii buni nu le-au distrus în răstimpul închisorilor mele, cum ar fi avut dreptul s-o facă pentru a-şi apăra propria lor libertate. Acum nu le mai puteam pretinde să rişte în continuare, mi-am luat manuscrisele şi, asumîndu-mi de-a lungul anilor umilinţe şi compromisuri pentru a mă pune la adăpost de noi perchiziţii la domiciliu (deoarece scrisesem şi în perioada celei de-a doua detenţii), le-am păstrat pînă în zilele Revoluţiei decembriste eliberatoare de frică. Fie ca aceste poezii, măcar ca document dacă nu ca operă literară, să-i vorbească generaţiei de azi despre una dintre cele mai negre (şi îndeobşte uitate) perioade din întunecata noastră istorie contemporană.

A. C.

CUPRINS

Cărţi în curs de apariţie :

Lucia Burtea - *" Prăjituri de casă "*
Victor Belciug - *" Ce căutăm în veacul XX"*
Marguerite Yourcenar - *" Lovitura de graţie "*
Vasile Vatră - *" Întoarcerea în rai "*

Director fondator : *Vasile Vatră*

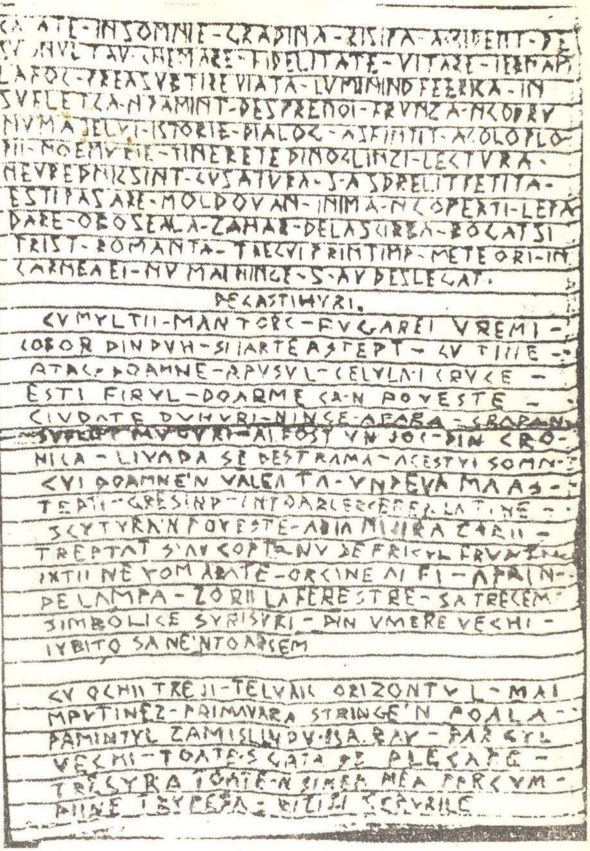
Director editură : *Traian Nica*

Tipar executat la tipografia " UNIVERSALIA "

300 lei

2 lei TL

Preţ 302 lei

Un petec dintr-o cămaşă pe care au fost "scrise" cu acul şi aţa cîteva titluri de poezii, pentru a putea fi scoase din închisoare în căptuşeala unui cojocel.

(Foto Ion Topală - Chişinău)

Venim spre viaţă limpeziţi de plîngeri
şi tineri de sub iernile ce-au nins,
căci pentru toate cîte-au fost înfrîngeri,
ne-am scuturat de moarte-şi-am învins